

A/9 25 65

~~58~~
~~48~~

245

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

48/ Α/9 αρ. 66

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

ΑΠΟ ΑΝΕΚΔΟΤΟ
ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ

*Κάθε έργο είναι σύγγραμα, είναι λόγος, είναι
σύγγραμμάριον· οι Στοχασμοί μου είναι έργα.*

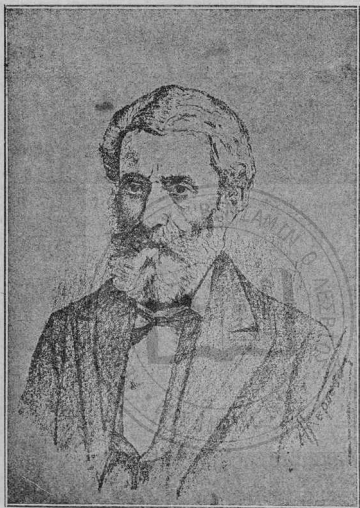
ΑΘΗΝΑ 1921

ΕΚΔΟΣΗ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

3· ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ· 3

Ανδ. Γαουραπάτος

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ὁ καλὸς νέος κ. Ἀναστ. Μιλ. Στρατηγόπουλος, πού καταγίνεται ἐρασιτεχνικὰ μὲ τὰ γράμματα κ' ἔχει τυπώσει καὶ μιὰ ποιητικὴ συλλογὴ, ἄξια νὰ προσεχτεῖ, μὲ τὸν τίτλον «Καινούρια Λύρα» (1915 — 1916), μοῦφερε κάποιον πρωτὸν στὸ γραφεῖο μου ἕνα πολὺτιμο χειρόγραφο, σὲ σκῆμα τετραδίου μαθητικοῦ, μὲ κίτρινασμένον ἀπ' τὴν πολυκιρία τὰ φύλλα του. Ὁ τίτλος τοῦ χειρογράφου : «ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ», ἀνυπόγραφο, μὲ πενήνταξέξη φιλογραμμένες σελίδες, καὶ μὲ τὴν βεβαίωσίν του πὸς εἶναι ἀνεκδοτὸν χειρόγραφο τοῦ μακαρίτη Ἀνδ. Λασκαράτου. Τὴν βεβαίωσιν τοῦ κ. Στρατηγόπουλου τὴν ἐπικυρώνουνε δύο ἀυτόγραφοι ἐπιστολὲς τοῦ Λασκαράτου, μὲ τὸν ἴδιον γραφικὸν χαραχτήρα, πού θὰν τίς δεῖτε παρακάτω, καθὼς καὶ μιὰ ἡμερομηνία (Ἰανουάριος 1884), κάτω ἀπὸ ἕνα στοχασμὸν του, στὶς τελευταῖες σελίδες, γιὰ τὴν «Παλιαθροπιὰ τῆς Κεφαλониᾶς», πού ταιριάζει μὲ τὴν ἡμερομηνία πούχουν οἱ ἐπιστολὲς του.

Νά, τώρα πὸς βρέθηκε στὰ χεῖρα τοῦ κ. Στρατηγόπουλου τὸ πολὺτιμο αὐτὸ χειρόγραφο. Ὁ Ληξουριώτης ποιητὴς, πού θρῆσκότανε δώ, στὴν Ἀθήνα, στὰ 1884, κ' ἔκμαε καὶ μιὰ διάλεξη στὸν «Παρνασσὸν» γιὰ τὴν «Πρόδο τῆς Κεφαλониᾶς ἐδῶ καὶ πενήντα χρόνια», εἶχε ψηφιστεῖ ἀπὸ τὸν τότε φιλολογικὸν σύλλογον «Βύρωνας», ὡς ἐπίτιμον μέλος. Γιὰ τὴν τιμὴν του τοῦ κάμανε, τοὺς εὐχαρίστησε μὲ τὸ ἀκόλουθον γράμμα, πού τὸ αὐτόγραφόν του θρῆσκεται στὰ χεῖρα τοῦ κ. Στρατηγόπουλου :

Οίκοθεν, 12 Μαρτίου 1884.

Κύριοι τοῦ Συλλόγου «Βύρων»,

Σκόπευα, μετὰ τὸν «Παρνασσόν», νὰ ἐρωτήσω καὶ Σᾶς. Κύριοι, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ ἔλθω νὰ Σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὴν τιμὴν ἧσυχος μου ἐκάματε ψηφῶντες με μέλος ἐπιτιμιῶν τοῦ Συλλόγου Σας· καὶ ἐνταυτῷ νὰ σᾶς ἀπαγγείλω τὸ κατὰ δύναμιν, ὡς ἐχτέλεσθον χρέους. Ἀλλὰ, Κύριοι, ἔξαιτίας τῆς προχθεσινῆς ἐσπερίδος εἰς τὸν «Παρνασσόν» ὑπέφερα τόσον, ὥστε δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐχθεθῶ καὶ σὲ δευτέρῃ δοκιμῇ. Τὰ φωνητικὰ μου ὄργανα εἶναι ὅτι ἀθλιέστερον.

Ζητῶ ὅθεν συγγνώμην διὰ τούτην μου τὴν ἄλλειψιν, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε ἄντιτα τὴν ἐσώκλειστη μισρὴν συλλογὴν **σ τ ο χ α σ μ ῶ ν μ ο υ**.

Εἰμαι, κύριοι,

ὁλος ἐδικός Σας

ΑΝΔ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

"Υστερ' από λίγες μέρες τούς έστειλε και δεύτερο γράμμα, τὸ ἀκόλουθο :

Θιφλίδα, 28 μαρτίου 1884.

Κύριοι τῶν Συγγρόν "Θ' Βόρον",

Ξουδὲ βρα εὐσέβει ζῆν ἀδαρυσήμου
 ζοὶ "Παρασιόν", ἔγραφα ἴτε ἴτε τῶν ἐπιθυμιῶν
 νὰ ἐχέθω ἐν δὴν ἄλλων δουραστῶν
 ἰσχυρῶν, ἀπονεύσειν ἴτε ν' ἀναχωρήσω ἀπὸ
 τῆς Πρωκίονα, τορῶν γέλοισιν νὰ ἔξω νὰ
 τῶν ἐσθραῶν τῶν ἀπονευμένων μου ἐν, ἀν
 μου τῶ ἐπιβλέψῃ, νὰ εἶσω νῆς ἔχῃ νάσω
 ἀπὸ γνήσιον

Παραναυτῶν νὰ μὴ παρῆναι νὰ μὴδὲ
 ἀφῶν ἐν ἴμα δὴν, νὰ δὴν ἐν ὅσῃ
 ἐσθραῶν, νὰ ὅσῃ ἴμα.

Εἰσετάξῃ γέροισιν

ἔχῃ ἐπιβλέψῃ

ἔχῃ γαμοπάτοισιν

Δὲ θυμοῦμαι, μὰ καὶ δὲν ἔτυχε νὰ διαβάσω πούθενά(*), ἂν ἔγινε αὐτὴ ἡ διάλεξι στὸ «Βύρωνα». Αὐτὸ ὅμως δὲν ἔχει καὶ τόση σημασία. Σημασία μονάχα ἔχει, πὼς τὸ πρῶτο γράμμα θεβαιώνει πὼς οἱ «Στοχασμοὶ» εἶναι τοῦ Λασκαράτου καὶ χαρακτηρήκανε ἀπ' αὐτόνε στὸ Σύλλογο «Βύρωνα». Ὅταν, ὕστερ' ἀπὸ λίγα ἢ πολλὰ χρόνια — κι αὐτὸ δὲν τὸ ξαίρω — διαλύθηκε ὁ Σύλλογος, καὶ τὸ ἀρχεῖο του μοιράστηκε στὰ μέλη τῆς ἐφορείας, ὁ τότε πρόεδρος του Παναγῆς Ραζῆς, χάρισε τὸ χειρόγραφο τοῦ Λασκαράτου, μαζὶ μὲ τὰ δυὸ γράμματά του, στὸ μακαρίτη Μιλάνο Στρατηγόπουλο, πατέρα τοῦ κ. Ἀναστ. Στρατηγόπουλου, πού εἶταν κι αὐτὸς μέλος τῆς ἐφορείας τοῦ Συλλόγου, κ' ἔτσι τὸ πολύτιμο χειρόγραφο ἔπεσε σὲ καλὰ χεῖρα καὶ δὲ χάθηκε, ἀφοῦ ὁ Σύλλογος «Βύρων» δὲν τοῦδωσε μάλιστα καὶ μεγάλη σημασία, καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὸ τύπωσε ἀμέσως, μὰ κ' ἔβγαξε τότε καὶ δικό του, ὁμώνυμο περιοδικό. Εὐτύχημα πάλι, πούτυχε νάναί πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Κεφαλωνίτης, ὁ μακαρίτης δάσκαλος Ραζῆς, κ' ἔτσι τὸ χειρόγραφο δὲν παραπετάχτηκε μὰ φυλάχτηκε ὅπωςδήποτε μὲ κάποια εὐλάβεια.

Στὴν πρώτη σελίδα τοῦ χειρογράφου, κάτω ἀπὸ τὸν τίτλο «Στοχασμοί», εἶναι γραμμένα τὰ λόγια τοῦτα :

«Κάθε ἄλλο μου σύγγραμμα, εἶναι ἀπλῶς μόνον σύγγραμμά μου. Οἱ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ μου ὅμως εἶμαι ἐγώ».

Κι ἀληθινὰ ἀπὸ τοὺς «Στοχασμοὺς» βγαίνει ἀτόφιος κι ὀλοζώντανος ὁ Λασκαράτος, ὁ ἀνώτερος καὶ ἠθικός ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὅπως τὸν ἐπλάσα διαβάζοντας τὰ «Στιχορρηγμάτια» του, τοὺς «Χαρακτήρες» του καὶ διάφορες μελέτες γιὰ τὴ ζωὴ του καὶ γιὰ τὸ ἔργο του. Ἡ τσουχτερὴ σάτυρα, ὁ καυτερός σαρκασμὸς, μὲ τ' ὀλόδροσο χιοῦμορ, τὸ

(*) Ὁ κ. Γρ. Ξενόπουλος πού στὰ «Παναθήναια» τοῦ 1901 (φύλ. 15 καὶ 31 Αὐγ.) δημοσιεύει μιά πλατιά μελέτη γιὰ τὸ Λασκαράτο κι ἀναφέρει τὴ διάλεξι τοῦ «Παρνασσού», δὲ μιλάει καθόλου γιὰ Σύλλογο «Βύρωνα», κι οὔτε θυμᾶται, μού εἶπε, ἂν ἔγινε διάλεξι καὶ καί. Οὔτε ὁ κ. Ι. Ζερβὸς στὴ διάλεξί του μιλάει γιὰ «Βύρωνα», οὔτε ὁ κ. Μ. Σγοῦρος στὰ προλεγόμενα τῶν «Ποιημάτων» του (ἐκδοσι Γ. Φέξη).

ξεχωριστό γνώρισμα τοῦ Λασκαράτου, ἀνκατομένα δὲ αὐτὰ μὲ μιά βαθιὰ πρακτικότητα στὰ διάφορα παράξενα, καὶ κάποτε κι ἀνήθικα, τῆς γύρω του κοινωνικῆς ζωῆς, στολίζουν τοὺς «Στοχασμοὺς» αὐτοὺς, πού μερικοὶ τοὺς ἔχουν μιά συντομία καὶ μιά δύναμη πού σοῦ παρουσιάζονται σὰν ἀρχαία ἐπιγράμματα σὲ πρόζα.

Ὁ ἠθικὸς Λασκαράτος, πού ζήτησε κάποτε, στίς μέρες τοῦ ἄγριου διωγμοῦ του, νὰ γίνουν δὲ οἱ ἄνθρωποι τίμοι, σὰν κι αὐτόν, γιὰ νὰ μπορέσει ἔτσι μοναχὰ νὰ συφιλιώθει μαζί τους, ὁ ἄφορισμένος γιὰ τὴν ὀμὴ εὐλικρίειά του, ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ὁ κατατρεγμένος ἀπὸ μιά κοινωνία στενοκέφαλη, μέσα στοὺς Στοχασμοὺς του ξεφανερώνεται τελειώτερος, παρὰ σ' ὅλα τῶλλα ἔργα του. Κι ἀκόμα: Ἐννοεῖται ὅτι ἂν στοὺς «Χαροχτηρες» του ἔβαλε γιὰ δεύτερο, βοηθητικὸ, τίτλο τὸ: "Ἴδε ὁ ἄνθρωπος, στοὺς «Στοχασμοὺς» δεύτερος τίτλος, βοηθητικὸς, θὰ τζιόριζε περίφημα τὸ: "Ἴδε ὁ Λασκαράτος".

Δὲν κιντυνεύει, θαρροῦ, κανεὶς νὰ κατηγορηθεῖ πὼς λέει μεγάλο λόγο, ἂν πεῖ πὼς οἱ «Στοχασμοὶ» ἔλειπαν ἴσαμε τώρα γιὰ νὰ συμπληρωθεῖ ἡ φιλολογικὴ φυσιογνωμία τοῦ ἰδιόρρυθμου αὐτοῦ ποιητῆ καὶ ἀνθρώπου, πού ἀπὸ τὴ μιά μεριά τὸν ἀφόριζε ἡ Ἐκκλησία, γιὰ τὶς τολμηρὲς του σάτυρες πού τῆναι ὅλα τὰ παράξενα σβάρνα, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὅσοι βρισκόντουσαν κάπως σιμώτερά του καὶ εἰντούσαν σὲ θέση νὰ ἐχτιμήσουν τίς σπάντες ψυχικὲς του ἀρετὲς, τὸν ἐβλέπανε γιὰ ἓναν ἄνθρωπο ξεχωριστό, πού τιμοῦσε τὴ μικρὴ του πατρίδα καὶ γενικά τὴ φυλὴ του.

Ἄθινα, Δεκέμβρης 1920.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Στὸ τύπομα κρατήθηκε ἡ ὀρθογραφία, ὅπως εἶναι στὸ χειρόγραφο, ἀφοῦ κ' οἱ ἀνορθογραφίαι, οἱ λίγες, τοῦ Λασκαράτου, θάχουν τὸ λόγο τους.

Εἰς τὸ νὰ κάμω τὴ συλλογὴ τούτῃ τῶν στοχασμῶν μου, ἐπαράλειψα διάφορους, διὰ τοὺς ὁποίους ἀμφίβαλα ἂν εἶναι γνήσιοι ἐδικοί μου, ἢ ἂν εἶναι ἀνάμνησες στοχασμῶν ἄλλων ἀνθρώπων· καὶ ἔκαμα τοῦτο, διὰ νὰ ἀποφύγω νὰ θεωρηθῶ ὡς λογοκλέφτης. Παρουσιάζω ὅθεν τούτους ἐν καλῇ τῇ πίστει ὡς ἐδικούς μου.

Ἄλλὰ διὰ τὸν ἀναγνώστην εἶναι ἀδιάφορο τὸ εἰς ποῖον ἢ ἀξιομισθία ἐνὸς καλοῦ στοχασμοῦ. Ἐκεῖνο ποῦ ἐνδιαφέρει τὸν ἀναγνώστην, εἶναι ὁ στοχασμὸς αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἢ μελέτη του, ἢ παραδοχὴ του ὡς ἀρχὴ πλέον τῆς διαγωγῆς τοῦ ἀναγνώστου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅλα θὰ προκύψῃ ὠφέλεια.

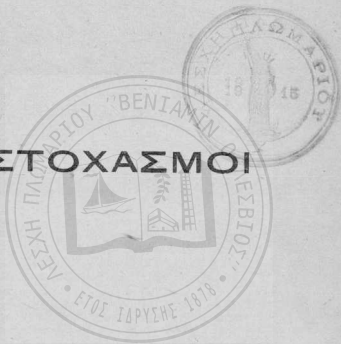
Πραγματικῶς. Ἄδιάφορο ποῦθε μᾶς ἔρχεται ὁ καλὸς στοχασμὸς. Ἐμεῖς τὸν δεχόμεθα ἐπειδὴ καλός· καὶ ὄχι γιὰ ἴκτιμοι ἐκεῖνου ποῦ μᾶς τὸν ἔδωσε.

Ἐννοεῖται δὲ ὅτι, ὄχι ὅλοι τοῦτοι οἱ στοχασμοὶ θ' ἀρέσουν εἰς ὅλους. Ἡ κλίσεις μας, τὰ συμφέροντά μας, τὸ ἔργον μας, ἢ κοινωνικὴ μας θέσις, κλ. κλ. ἐπιρρεάζουν πολὺ ἀπάνου μας, ὥστε νὰ ὀρεγόμεσθε, ἢ ὄχι, τίς ιδέες τῶν ἄλλων. Ἔτσι, ὅσοι ἀπὸ τούτους τοὺς στοχασμοὺς δὲν ἀρέσουν' εἰς τὸν κατὰ καιρὸν ἀναγνώστην, ἄς τοὺς ἀφίνη διὰ ὅποιον ἤθελε τοῦ ἀρέσουνε.

Ἄχι ὅλοι ὀρέγονται τὰ αὐτὰ φαγόσημα.

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

“Όταν ἓνας πολιτικός χάρτης ἀρχίξῃ νὰ γένεται ἴμυόδιο στὴν εὐημερία τῆς κοινωνίας, ὁ χάρτης ἐκεῖνος δὲν πρέπει πλέον νὰ ἔχῃ ἄλλην ἀξίαν, παρὰ ἐκείνην ὅπου ἤθελε δώσει ὁ μετακάλης γιὰ νὰν τὸν πάρη.

Ἔθνος μου εἶναι ἡ τάξη ἐκείνη τῶν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι αἰσθάνονται ἴσαν ἐμέ, φρονοῦν ἴσαν ἐμέ, καὶ διάγουνε ἴσαν ἐμέ. Καὶ πατρίδα μου εἶναι ὁ τόπος ἐκεῖνος ὅπου οἱ τοιοῦτοι ἀνθρώποι ἐχτιμούνται.

Ἡ ἐλευθερίες εἰς τοὺς λαοὺς εἶναι ἴσαν τὲς ἀπολυταριῆς εἰς τ’ ἀμπέλια, τ’ ἀμπέλια, κατὰ τὲς δύναμεις τους, ἴμποροῦνε νὰ βαστάξουνε περισσότερες ἢ ἴλιγότερες ἀπολυταριῆς χωρὶς νὰ βλαφθοῦνε. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ λαοὶ μὲ τὲς ἐλευθερίες.

Φιλελεύθερος εἶναι δέ β α ι α ἐκεῖνος ὅπου αὐθορμητῶς ζητεῖ νὰ δώσει ἐλευθερίες. Ἐκεῖνος ὅπου ζητεῖ νὰ λάβῃ ἐλευθερίες, ἴμπορεῖ νὰ ἴναι, ἀλλὰ ἴμπορεῖ καὶ νὰ μὴν ἴναι φιλελεύθερος.

Δὲν εἶναι δύο σώματα ἴσα μεταξὺ τους. Δὲν εἶναι δύο ψυχὲς ὁποῦ νὰ μὴ διαφέρουν' ἀνάμεσό τους. Ἡ φύση φρίττει ἀπέναντι τῆς ἰσότητος τὴν ὁποίαν κηρύττουν οἱ νεότεροι. Ἡ ἰσότης τῶν πολιτῶν ἐμπρὸς εἰς τὸν νόμον, εἶναι νομοθετικὴ ἀνάγκη ὄχι φυσικὴ ἀλήθεια. Νομοθετικὴ ἀνάγκη στὴν ὁποίαν ἀδικεῖται τὸ καλῆτερο μέρος τῆς κοινωνίας, ὑπὲρ τοῦ κακῆτερου.

Ἡ πολιτικὴ τῶν μεγάλων πολιτικῶν τοῦ Κόσμου, εἶναι ἀκόμη στὴν ἀγρίαν κατάστασίν της· ἐπειδὴ συνίσταται εἰς τὸ πῶς, ζημιώνοντες τὰ ἄλλα ἔθνη, νὰ ὠφελοῦν τὸ ἐδικό τους. Σῶα πολιτικὴ μιὰ ἕμερα θὲ νὰ ἦναι, τὸ νὰ ζητῆ κάθε ἔθνος τὸ συμφέρον του εἰς τὸ κοινὸ παγκόσμιον συμφέρον.

Τὰ Δικαστήρια, καθὼς εἶναι σήμερα, διὰ μὲν τὴν Κυβέρνησην, εἶναι τὰ καλῆτερά της Τελονεῖα. Διὰ δὲ τοὺς δικηγόρους εἶναι πληγὲς τοῦ λαοῦ - γαιδάρου, ἀπάνου στὲς ὁποῖες οἱ δικηγόροι - κοράκοι βόσκουνε. Διὰ τὸν λαόν, τὰ Δικαστήρια εἶναι τρύπες ἄπατες, μέσα στὲς ὁποῖες ὁ λαὸς ρίχνει τὰ χρήματά του. Διὰ τὴν Δικαιοσύνην, εἶναι Ναοί, μέσα στοὺς ὁποίους ἡ θεὰ Δικαιοσύνη φενακίζεται. Διὰ ὄλους - ὄλους, ἡ Δικαιοσύνη εἶναι προσωπίδα εὐμορφῆ, ἀπουκάτου στὴν ὁποία κρύφτεται μοῦτρο ἄσχημο.

Φενακίζεται δὲ ἡ Δικαιοσύνη ὄχι μόνον ὅταν πουλῆται καὶ ἀγοράζεται· ἀλλὰ καὶ ὅταν ἡ Διαδικασία εἰν' ἐννοημένη σὲ τρόπον, ὥστε νὰ διαιωνίζη τὲς δίκες, σκοπεύουσα κυρίως τὴν ἀργυρολογίαν τῶν προστρεχόντων εἰς τὰ Δικαστήρια. Ἐπὶ Ἀγγλων οἱ βασανισταὶ κρισολόγοι ἐτιμωροῦντο. Τώρα ἐπὶ ὁ-

μοεινῶν, οἱ βασανισταὶ κρισολόγοι ἔχουνε τὸ ἐλεύθερον· καὶ μᾶλλον ἐμψυχώνονται.

Εἰς τὰ Δικαστήρια, ὅποιος γνωρίζει νὰ ἔχη δίκην, φοβεῖται· ὅποιος γνωρίζει νὰ ἔχη ἄδικο, ἐλπίζει.

Ὅποιος γνωρίζει νὰ ἔχη δίκην, ἔχει κρυφὴ δύναμη. Ἐκεῖνο πού τότε τοῦ χρειάζεται εἶναι τὸ θάρρος. Ἡ τόλμη ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας, δὲν εἶναι αὐθάδεια.

Μὲ δυσκολιάτους πάντα οἱ τίμοι - νοήμονες ἐξέκολήσανε τοὺς ἀνόητους ἀπὸ τῆ χτηνώδη κατάστασήτους, καὶ τοὺς διεφθαρμένους ἀπὸ τῆ διαφθοράτους. Συχνὰ δέ, καὶ τὰ δύο τοῦτα στοιχεῖα ἐπαναστατήσανε ἐναντίον εἰς τοὺς εὐεργέτας τοὺς τιμίονοι, καὶ σκληρὰ τοὺς ἐτιμωρήσανε διὰ τὴν εὐεργεσίαν.

Ὅταν ὁ Χριστὸς ἐπεχείρῃ νὰ ὑψώσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς ἠθικὰς ἀληθείας τοῦ νοεροῦ κόσμου· οἱ ἄνθρωποι τὸν ἐτιμωρήσανε μὲ θάνατον.

Ὅταν ὁ Σωκράτης ἠθέλησεν καὶ αὐτὸς νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους τὰς αἰώνιες ἀλήθειαι τῆς ἠθικῆς· οἱ ἄνθρωποι τὸν ἐτιμωρήσανε καὶ αὐτὸν μὲ θάνατον.

Ὅταν ὁ Προμηθεὺς ἐπάσχισεν ν' ἀνοίξῃ τὰ μᾶτια τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας· οἱ ἄνθρωποι τὸν ἐτιμωρήσανε μὲ θάνατον.

Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ τέλος - πάντων, ἐπειδὴ ἀγαπήσανε κ' ἐξητήσανε γνώση, . . . μὴν ἠμπορῶντες οἱ μεταγενέστεροι νὰν τοὺς θανατώσουνε, τοὺς ἐκαταραστήσανε, τοὺς ἀφορέσανε ἐκειοὺς καὶ τὸ σπέρμα

τους, καί, διὰ κηρύξεως, τοὺς ἐδιόξανε ἀπὸ τὸν Παράδεισο.

Χαιρετῶ πρῶτος τοὺς ἀνώτερούς μου, ἐπειδὴ τὸ θεωρῶ χρέος μου. Χαιρετῶ πρῶτος τοὺς κατώτερούς μου, ἐπιθυμῶντας νὰ τοὺς δείξω εὐπροσηγορία καὶ καλοσύνη. Χαιρετῶ πρῶτος τοὺς ὁμοίους μου, ἐπειδὴ θεωρῶ τὸν χαιρετισμὸν εὐγένειαν, καὶ φιλοτιμοῦμαι νὰ ἦμαι εὐγενικώτερόστους. Μόνον ἐκείνους ὅπου δὲν γνωρίζω δὲν χαιρετῶ πρῶτος, ἐπειδὴ δὲν τοὺς γνωρίζω.

Δουλεύουνε γιὰ σὲ οἱ ἐχθροί σου, ὅταν σὲ κατατρέχουνε ἀδίκως. Ὁ σπόρος τῆς ἀδίκου καταδρομῆς γεννᾷ πίκρες ἀλλ' οἱ καρποὶ τῶν πικριῶν ἐκείνων εἶναι γλυκάτατοι.

Τὸ νὰ ἔχη κανεὶς φίλους ὅλους, εἶναι τὸ σὺνηθες. Τὸ νὰ ἔχη ἐχθροὺς ὅλους, ἔγχείναι ἀπὸ τὸ σὺνηθες. Τὸ νὰ ἔχη ἀληθινούς ἐπιστήθειους φίλους, τοῦτο εἶναι σπάνιον καὶ πολὺτιμο Θεοῦ δῶρον.

Διὰ νὰ ἦναι σωστὲς ἡ ἰδέες μας, φθάνει μόνον νὰ παίρνουνε στὸ σκοπὸ. Διὰ νὰ ἦναι δίκαιες πρέπει νὰ τὲς ἐγκρίνη ἡ συνείδηση.

Il non degnarti di rispondere, è forse la più bella delle risposte: ma spesso anche l'ultima risorsa d'ogni causa disperata.

Ogni nucleo si fa contro di attrazione, ed attira cose omogenee alla sua natura. Così, anche nell'ordine morale, vediamo che il fortunato continua ad essere sempre fortunato, mentre all' infelice piovano sempre nuove disgrazie.

Ἐκεῖνος ὁποῦ δὲν θυσιάζει τὴν ὑπόληψήτου στὴ συνείδησήτου, δὲν ἴμπορεῖ νὰ 'ποθῆ τίμιος ἄνθρωπος. Ἡ ὑπόληψη ὅταν ἦναι προσπαθησμένη, εἶναι ἀξιοκαταφρόνητη. Ἡ ὑπόληψη πρέπει νὰ ἔρχεται μόνη της, καὶ ἀγύρευτη καὶ πρέπει νὰ ἦναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀξίας· ὄχι ὁ σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνας ὁποῦ κάνει σκοπὸν τὴν ὑπόληψήτου, εἶναι ἐπικίνδυνος ἄνθρωπος. Ἐκεῖνος, εἰς τὴν περίστασι, δὲν εἶναι καλὸς συγγενής, οὔτε καλὸς φίλος, οὔτε καλὸς πολίτης, οὔτε καλὸς ἄνθρωπος. Ἐξεναντίας, ἐκεῖνος ὁποῦ κάνει τὰ χρέη του, χωρὶς νὰ τόνε μέλη γιὰ ὑπόληψη, ἐκεῖνος μόνος εἶναι ἀξιος γιὰ ὑπόληψη. Ἡ ὑπόληψη ποῦ ὁ κόσμος ὀλόκληρος ἤθελε μᾶς ἔχει ἀδίκως, δὲν ἀξίζει τὴν ὑπόληψη ποῦ ἐμεῖς μόνοι ἤθελ' ἔχουμε τοῦ ἑαυτοῦ μας δικαίως.

Ἡ ἀλήθεια μέσα στὸ στήθος ἐκείνου ποῦ δὲν τολμάει νὰν τὴν εἰπῆ, εἶναι ὡς τὰ χρήματα μέσα στὸ σεντούκι ἐκείνου ποῦ δὲν τολμάει νὰν τὰ ἔξοδεύη. Ἀλήθεια καὶ χρήματα, δὲν ὠφελοῦν παρὰ ὅταν διαδίδονται, ἐξοδεύονται.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι μία οὐράνια ἀχτίνα, ποῦ, διὰ ὅσον ὁ κόσμος τὴ σκεπάζει, ἐκεῖνη μένει ἀπάνου ἀπὸ τὰ σκεπάσματα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ἕνας ἠθικὸς καθρέφτης, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ ἠθικῶς ἄσχημοι δὲν ἐπιθυμοῦνε νὰ κυττάζονται.

Ἐνας οἰκοκύρης γκρίνιαρης, ἤμπορεῖ, θέλοντας, νὰ δόσῃ καὶ μεγάλη βοήθεια, μεγάλη ἕξανάσασσιν στὴν οἰκογένειά του, πέρνοντας τὸ καπέλο του καὶ βγαίνοντας ἔξω.

Τὸ νὰ κλειοῦμε τὰ μάτια μας σ' ἐκείνους ὅπου μᾶς ὑβρίζουνε, εἶναι συχνᾶ γενναιότητα. Τὸ νὰν τὰ ἀνοίγωμε καλᾶ σ' ἐκείνους ὅπου μᾶς ἐπαινοῦνε, εἶναι πάντοτε φρονημάδα.

Δὲν πρέπει, δὲν εἶναι συγχωρημένο νὰ προσβάλωμε, ἢ ν' ἀποκριθοῦμε στὴν προσβολή, ἐνὸς ὅπου βάνεται στὴ διάθεσίμας.

Δὲν εἶναι πρᾶμμα πουλιὸ δύσκολο ἀπὸ μίαν καλὴ μετάφραση. Δὲν εἶναι πρᾶμμα πουλιὸ εὐκόλο ἀπὸ μίαν καλὴ μετάφραση.

Οἱ χυδαῖοι δάνουν τὴν ἀρετήτους, τὴν ἠθικότητους, τὴ θρησκείατους, εἰς τὴ διατήρησιν τῶν ἐθῆμωντους. Τὸ ἔτσι τὸ ἔβρίκαμε εἶναι ὁ κανόνας ὅπου δάνουν εἰς τὸν ἐαυτόντους, καὶ τὸ μεγάλο δίκηρο ποῦ δίνουνε στοὺς ἄλλους.

Κανεῖς ποτὲ δὲν ἐνθουσιάζεται, δὲ φανατίζεται

διὰ τὰ χρέη του. Ἐνῶ ὅλοι, ἀπὸ τὸ περισσότερο στὸ ἕλιγότερο, ἐνθουσιάζονται καὶ φανατίζονται διὰ τὰ συμφέροντάτους. Ἔτσι, ὅπου βλέπεις ἐνθουσιασμό καὶ φανατισμό, ἐκεῖ πάντεχε πῶς εἶναι συμφέροντα· ὄχι ἀρετή.

Δὲν εἶναι πρᾶγμα ποῦ νὰ ἰκανοποιῇ περισσότερο, ἀπὸ τὴν ἠθικὴν κατωτερότητα τῶν ἀντιπάλων μας ἢ ὅποια τοὺς κάμνει ποχειρίουςμας.

Ὁ καλὸς καὶ φρόνημος οἰκογενειάρχης, δὲν πρέπει νὰ ἐνθυμείται τῇ μεγάλῃ ἐξουσίᾳ ποῦ τοῦ δίδουν οἱ νόμοι, παρὰ μόνον εἰς ἔχταχτες περιστάσεις, εἰς τὲς ὁποῖες ἠθέλε βλέπει τὰ μεγάλα συμφέροντα τῆς οἰκογενείας εἰς κίνδυνον. Εἰς δὲ τὴν ταχτικὴ καθημερούσια ζωῆτου, νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτότου, ὡς ἀπλοῦν μέλος τῆς οἰκογενείας, καὶ νὰ διάγῃ μὲ τὴν οἰκογενειάντου ὡς τοιοῦτος.

Δὲν εἶναι πρᾶμμα ποῦ νὰ κάνη περισσότερην ἀηδία, ἀπὸ τὸν ἔπαινον ὅπου μᾶς γίνεται ἀπὸ ἀνθρώπους ὅπου δὲν ἠξέρουνε νὰ ἐπαινοῦνε. Ὁ ἔπαινος διὰ νὰ ἦναι εὐχάριστος εἰς ἀνθρώπον καθὼς - πρέπει, νὰ μὴ δείχνῃ ὅτι γίνεται διὰ νὰ μᾶς ἐπαίνεση. Ὁ πλάγιος ἔπαινος εἶναι ὁ εὐγενικώτερος· ὡς ἡ πλαγία σάτυρα εἶναι ἡ δριμύτερη.

Οἱ λογιώτατοι δίνουν ιδέες κοινές, ἐνδυμένεζ μὲ λόγια σοφά. Ἄν ἐξεναντίας ἐδίνανε ιδέες σοφές, μὲ

λόγια κοινά, ἤθελε ὠφελοῦν τόσο, ὅσο τώρα ἀδικοῦνε τὸ Ἔθνος.

Ad una villania, potete non rispondere con un'altra villania. Ma ad una gentilezza, dovete rispondere con un'altra gentilezza.

Δὲν εἶναι πρᾶμμα ποῦ νὰ πικραίνει, καὶ νὰ παροξύνῃ τὸν ἄνθρωπον περισσότερο, ἀπὸ μίαν πνευματώδη ἐγγιχτικὴν ἀλήθεια. Ἡ ἀλήθεια διὰ νὰ ἦναι ὑποφερτὴ πρέπει νὰ ἦναι ταπεινὴ, μελομένη, ἀπνευμη· νὰ ἐννοεῖται περισσότερο παρὰ νὰ λέγεται· καὶ νὰ εἰμάσθε πάντα ἑτοίμοι νὰν τὴν ἀποτραβίξομε, ἂν ἡ χρεῖα τὸ καλέσῃ.

Le persone condannano i loro proprii difetti, quando li vedono negli altri. Ma nello stesso tempo profitano in male di quell' esempio, il quale li incoragisce. E però, al prodigo p. e. non bisogna mai parlare di altri prodighi, neppure per biasimarli; all' avaro di avari; alcattivo, di cattivi ecc. ecc. Tutti questi si unirebbero a noi per biasimare tali vizii; ma nello stesso tempo si incoragirebbero ad essere più prodighi, più avari, e più cattivi, vedendosi in compagnia di altri.

Πρόσεχε εἰς ἐκείνους ὅπου κατηγοροῦνε μ' ἐπίδειξη τὰ στραβά τῆς κοινωνίας. Ἐπειδὴ εἶναι πολλοὶ ποῦ τὰ κατηγοροῦνε διὰ νὰ δείξουνε πῶς καὶ ἄλλοι τὰ κάνουνε· καὶ ἔτσι νὰ ἔχουν' ἓνα κάποιο δικαιολόγημα καὶ αὐτοί, εἰς τὴν τάχα γενικὴ διαφθορά.

Είναι κάποιες κακές ιδιότητες τῆς ψυχῆς, ὁποῦ ὁμοιάζουν με κάποιες καλές ἄλλες. Ἡ αὐθάδεια, λ. χ. συγχάεται συχνᾶ με τὸ θάρρος· ἡ δειλία, με τὴν ταπεινοσύνη· ἡ κουταμάρα, με τὴν καλοσύνη· κλ. Συμβαίνει δὲ καὶ τὸ ἀνάπαλιν.

Ἀλήθεια εἰς τὴ συνείδηση, ἀλλ' ὄχι ἀκόμη στὰ χεῖλη· εἶναι θεμέλιο ἀπάνου στὸ ὅποιο δὲν ἐγίνανε ἀκόμη πύργοι.

Εἶναι ἓνας βαθμὸς νοημοσύνης ἀνώτερος ἀπὸ τὴν κοινὴ νοημοσύνη· καὶ τοῦτος εἶναι ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον, ὁ ἄνθρωπος ἠμπορεῖ νὰ βλέπῃ καὶ νὰ κρῆνῃ τὰ σημερνὰ, καθὼς βλέπει καὶ κρῆνει τὰ ἀπερασμέ-
να στὴν ἱστορία.

Εἶναι κίνδυνος νὰ πιάσῃ κανεὶς τὸν κλέφτη ἐπ' αὐτοφόρῳ· καὶ ἡ ἀπάτη τῆς κοινωνίας εἶναι ὁ κλέ-
φτης τῆς· καὶ ἂν τῆς τὸν δείξῃς, κινδυνεύεις νὰ χά-
σῃς τὴν ὑπόληψή της καὶ τὴν ἀγάπη της.

Τὰ πάθημας, ἀδίκως καταδικασμένα ὡς ἀπαίσια πράγματα, εἶναι ὅμως ἐκεῖνα ποῦ κάμνουν τὸν ἄν-
θρωπον. Ἀπαθῆς ἄνθρωπος εἶναι ἄξιο. Δὲν πρέ-
πει ὅθεν νὰ σβύνονται τὰ πάθη· ἀλλὰ μᾶλλον νὰ δι-
ευθύνονται εἰς τὸ καλό. Σβυνόμενα τὰ πάθη, σβύ-
νεται ὁ ἄνθρωπος· ἀναπτυσσόμενα, ἀναπτύσσεται·
καὶ ἀναπτύσσεται κατὰ τὴν διεύθυνσην ὅπου λάβει
ἢ ἀνάπτυξη τῶν παιδῶν του. Διεύθυνε τὰ πάθη πρὸς
τὸ κακό, καὶ θέλει ἔχεις τὸν διεστραμμένον ἄνθρω-

πον. Διεύθυνε τὰ πάθη πρὸς τὸ καλό, καὶ θέλει ἔχεις τὸν πολύτιμον ἄνθρωπον.

Ὅταν εἴμασθε γέροντες, ἐνθυμούμενοι τῇ νεανική ζωίμας, λυπούμασθε ὅτι ἐκάμαμε πολλὰ τὰ ὁποῖα ἐπιθυμοῦμε νὰ μὴν ἤθελε κάμωμε· καὶ ὅτι δὲν ἐκάμαμε πολλὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἤθελε κάμωμε.

Ἡ κατάχρηση εἶναι ἡ φυσικὴ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀγριότητάου· ἡ φυσικὴ κλίσις εἰς τὸν ἡμιεξευγενισμόντου· καὶ τὸ ἀποφευκτόντου εἰς τὴν ἐντελήτου ἐξευγένισιν.

Ὁ πλοῦτος ἀναβιβάζει τὸν νεόπλουτον ἀγοραῖον· ἀλλὰ ἡ φτώχεια δὲν καταβιβάζει τὸν διακεκριμένον ἄνθρωπον.

Εἶν' ἐκεῖνοι ποῦ δὲν εἶναι ἄξιοι διὰ τὸ πνεύματος· ὡς ἐκεῖνοι ποῦ δὲν εἶναι ἄξιοι διὰ τὰ πλούτητους. Καὶ τῶν δύο ἡ ἀναξιότητα συνίσταται στὴν κακὴ μεταχείρισις ποῦ κάνουν' εἰς τὰ δύο τοῦτα.

Τὴ δημόσια γνώμη τὴν ἐχτιμῶ πολύ, ὅταν νομίζω νὰ ἔχη δίκην. Ὅταν νομίζω νὰ ἔχη ἄδικο, δὲν τὴν ψηφῶ διόλου· ὡς νὰ μὴν ὑπῆρχε.

Le malattie sono costose e superflue. E però

dovrebbero contare fra gli oggetti di lusso; e non essere che per i ricchi, (disse mia moglie).

Ἡ σπατάλη εἶναι ἀθέτηση τῆς οἰκονομίας.

Ἡ φιλαργυρία εἶναι κατάχρηση τῆς οἰκονομίας.

Φιλαργυρία ὄθεν καὶ Σπατάλη, ἀδελφάδες ἀντίθετες τῆς Οἰκονομίας.

Οἱ ποιηταὶ στὴν Ἑλλάδα, εἶναι ὅσων τοὺς Κόντιδες εἰς τὴ Ζάκυνθο, ὅπου δὲν εἶναι ἄνθρωπος ποῦ νὰ μὴν εἶναι κόντες. Ἀλλοίμονο! Ἐνα ἔθνος ποιητάδες, εἶναι ἕνας κάμπος ταινισίκους. Μὰ τοῦλάχιστον οἱ ταινισίκοι θρέφονται μὲ τὴ δροσιὰ ποῦ ὁ Ὑψηστος γνοιάζεται καὶ τοὺς στέλνει ἀεννάως οὐρανόθεν ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος χρεωστῆ νὰ τρώγῃ τὸ ψωμίτου μὲ τὸν ἰδρωτάτου.

Οἱ καινοτόμοι δὲν εἶναι ποτὲ τόσο σπρογμένοι ὅσον εἶναι οἱ ἀκόλουθοί τους. Ἐπειδὴ ὁ καινοτόμος εἶναι μόνον γεννήτωρ τῆς ιδέας· ἀλλὰ οἱ ἀκόλουθοί του εἶναι θιασῶται της.

Δὲν εἶναι ἀμφιβολία. Ὁ Θεὸς ἔκαμε ὅλα τὰ καλά· ὁ Διάολος ἔκαμε ὅλα τὰ κακά. Ὁ Θεὸς ἔκαμε τὲς εὐκολίες· ὁ Διάολος ἔκαμε τὲς δυσκολίες. Ὁ Θεὸς ἔκαμε τὰ φαγητά· ὁ Διάολος ἔκαμε τὲς νηστείες. Ὁ Θεὸς ἔδειξε τὸν γάμον· ὁ Διάολος ἔβαλε τὰ μπόδια στὸν γάμον. Ὁ Θεὸς ἔδωσε τὸ Ὄρθὸ Λογικὸ· ὁ Διάολος ἔμπηξε τὲς πρόληψεις. Ὁ Θεὸς εἶπε, «αὐ-

ξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε» ὁ Διάολος εἶπε, «γενόσθε-
νε καλόγηροι καὶ κλειόσθενε». Ὁ Θεὸς ἔκαμε τὸν
Παράδεισο· ὁ Διάολος ἔκαμε τὴν Κόλαση. Ὁ Θεὸς
ἔκαμε τὴν Ἐκκλησίαν· ὁ Διάολος ἔκαμε τοὺς παπάδες.

Ἄλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ, ὑποχρεομένος νὰ
ζήσῃ στὸν Τόποτον, γένη καλῆτερος ἀπὸ τοὺς συν-
τοπίτες του. Ἡ ἀδιακρισία του εἰς τὸ νὰ γένη καλῆ-
τερος, καταντᾷ προσβλητικῇ, καὶ ἐρεθίζει τοὺς ἄλ-
λους ἐναντίον του.

Ὁ πλούσιος ἔχει ὅλες τὰς χάρες, ἕως ὅτου εἶναι
παρῶν. Ἀναχωρῶντας, τὰς πέρνει μαζύ του, καὶ γέ-
νεται τιποτένιος γιὰ ἄκειους ποῦ μένουνε.

Ἡ μεγαλοπρεπέστερη ἐργασία τοῦ ἀνθρωπίνου
πνεύματος εἶν' ἐκεῖνη, διὰ τῆς ὁποίας ζητεῖ νὰ ἐννοή-
σῃ καὶ νὰ φαντασθῇ τὸν Θεόν. Καταπίπτει δὲ ὅταν,
μὴ ἀρκούμενος εἰς σὲ τόσο, θάναται νὰν τὸν πλάσῃ.
Καὶ μορολογεῖ ὅταν τὸν πλάθῃ κατ' εἰκῶνα καὶ ὁ-
μοίωσιν ἐδικήν του.

Ὁ ἄνθρωπος ὁποῦ ζῆ σὲ μικρὸν Τόπο, καὶ τὸ δέν-
δρο τὸ φυτεμένο σὲ ἄλλο χωμᾶ, ἐλάβαν τὴν ἴδια
τύχη· καὶ θέλ' εἶναι θαῦμα ἂν ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου
ἐκεῖνου, ἂν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνου, λάβου-
νε μεγάλην ἀνάπτυξιν.

Ἄπαντ' ἀνθρώπους μὲ λαμπρὰ φορέματα· μὲ

χρυσὸ ρολοῖ, χρυσόπωμα ραβδί, καὶ τὰ λοιπὰ ἀνάλογα. Θὰν τοὺς ὑποθέσης πλουσίους. Ἄλλὰ συμβαίνει ποῦ, οἱ καυμένοι, ὅσα βλέπεις, εἶναι ὅλα ὅσα ἔχουνε.

Κοντὰ σὲ τούτους, ἀπαντᾶς καὶ ἄλλους, εὐπρεπῶς μόνον ἐνδυμένους. Καὶ θὰν τοὺς ὑποθέσης κατωτέρους τῶν πρώτων. Ἄλλὰ συμβαίνει ποῦ τοῦτοι εἶναι πλούσιοι.

Σὲ τοῦτα τὰ δύο πρότυπα τοῦ ὕλικου κόσμου, ἀντιστοιχοῦν δύο ἄλλα τοῦ ἠθικοῦ, ἢ πνευματικοῦ. Ἔτσι,

Ἄπαντῆς ἀνθρώπους ὅπου ὅλο μὲ μίας σὲ σαστίζουν με τὸ πνεῦματος. Θὰν τοὺς ὑποθέσης σπουδαίους ἀνθρώπους. Ἄλλὰ συμβαίνει ποῦ, οἱ καυμένοι, σοῦ ἐδειχθήκανε στὴν ὀλότητάτους. Δὲν ἔχουν ἄλλο.

Κοντὰ σὲ τούτους, ἀπαντᾶς καὶ ἄλλους συστελλομένους καὶ δειλιῶντας. Θὰν τοὺς ὑποθέσης κατωτέρους τῶν πρώτων. Ἄλλὰ συμβαίνει ποῦ τοῦτοι ἔχουνε γνήσιο φυσικὸ πνεῦμα καὶ ἀποχτημένην ἰκανότητα.

Ποῖος γέροντας κυττάζοντας εἰς τὸ παρελθόντου, δὲν ἤθελ' ἐπιθυμήσει νὰ ἠμποροῦσε νὰ ξεειπῆ πολλά ἀπ' ὅσα εἶπε, καὶ νὰ ξεκάμη πολλά ἀπ' ὅσα ἔκαμε ; !

Δὲν εἶμ' ἐγὼ ποῦ ἀγαπῶ καὶ θέλω τὸ ἐλάττωμά μου. Εἶναι τὸ ἐλάττωμάμου ποῦ ἀγαπᾶ καὶ θέλει ἐμέ. Ἐγὼ μόνον σέρνουμαι ἀπὸ αὐτό. Ἄλλοίμονο, εἶμαι παίγιότου !

Δὲν δικαίει νὰ ἀποχτοῦμε καὶ νὰ ἔχουμε ιδέες.

Χρειάζεται, διὰ τὴ στερεοσότητος εἰς τὸ πνεῦμαμας καὶ νὰν τὲς διατυλόνομε μὲ φράσεις ρητὲς καὶ γραφτὲς. Ἐπειδὴ μόνον εἰς τὴ διατύπωσότητος ξεκαθαρίζονται καλῆτερα, γένονται φανερώτερες, ἀκριβέστερες· κ' ἑμεῖς γενόμεσθε περσσότερο κύριοι αὐτῶν.

Ὅση περσσότερη ἀσυνέπεια, παραδοξολογία, καὶ τραγελαφία, στὲς θρησκείες, τόση περσσότερη θρησκευτικὴ γνησιότητα καὶ ἀρμοδιότητα εἰς αὐτὲς.

Μία θρησκεία λογικὴ, ἤθελ' εἶναι αὐτόχρομα καὶ ν ο τ ο μ ί α. Ἀπαράδεχτη ἀκολούθως καὶ ἀπορρίψιμη. Τέτοια ὅμως θέλ' εἶναι ἡ θρησκεία τοῦ μέλλοντος.

Ὁ σικοφάντης εἶναι ποιητής· ἐπειδὴ ποιεῖ κ' ἐκείνος καὶ πλάθει μὲ τὴ φαντασία του, τὴν ὕλη καὶ τὴν πλοκὴ τῆς σικοφαντίας του.

Μυθολογία : Θεολογία. Μὲ τὸ ὄνομα Μυθολογία, ἐννοοῦμε τὴ Θεολογία τῶν προγόνων μας. Μὲ τὸ ὄνομα Θεολογία, οἱ ἀπόγονοίμας θέλει ἐννοοῦν τὴ Μυθολογία τὴν ἐδικὴ μας.

Αὐτοκρατορία. Βασιλεία. Δημοκρατία. κλ. Ὅλα τοῦτα δηλοῦν Κυβέρνησην. Ἡ δὲ εὐημερία τῶν πολιτῶν κρέμεται ἐξολοκλήρου ἀπὸ τὴς διαθέσεις τῶν Κυβερνούντων μᾶλλον παρὰ ἀπὸ τὸν ὄργανισμὸν καὶ σχῆμα τῆς Κυβερνήσεως. Πραγματικῶς, εἶδαμε Δημοκρατίες φρικωδῶς τυραννικὲς· καὶ Αὐτοκρατορίεζ πατρικώτατες. Ἐν γένει, — ἡ Μοναρ-

χία προτιμᾶται ἀπὸ ἀνθρώπους δοσμένους εἰς τὴ δουλιάτους, καὶ ἀφίνοντας εἰς τοὺς ὀλίγους ἀρμοδιώτερους τὴν κυβέρνησιν τῆς κοινωρίας. Ἡ Δημοκρατία προτιμᾶται ἀπὸ ἀνθρώπους φιλάρχους, βλέποντας εἰς αὐτὴν πειθανότητα τοῦ νὰ ἔρξουν.

Ἡ θρησκεία ἐκατάτησε σὲ χέρια ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δὲν πιστεύουν τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ· καὶ μόνον μεταχειρίζονται τὰ θρησκευτικὰ ὡς ἀλουπότηχη, ἐκεῖ ποῦ δὲν φθάνει ἡ δύναμη τοῦ νυχιῶν τους.

Ἐποκάλυψη, θρησκευτικῶς ὁμιλῶντας, θὰ ᾤη δῆλωσι καταμόνας καμομένη ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς ἕνα ἄνθρωπον. Μία τέτοια δῆλωσι, εἶναι ἀποκάλυψη διὰ ἐκεῖνον μόνον εἰς τὸν ὅποιον ἔγινε. Ἡ δὲ διήγησι ποῦ αὐτὸς κάμνει τῆς ἀποκαλύψεως ἐκείνης, εἶναι μόνον διήγησι, τὴν ὁποίαν καθέννας εἶν' ἐλεύθερος νὰ πιστέψη, ἢ ὄχι.

Ἐψωσε τὴν ψυχῆν σου καὶ τὴν φαντασίαν σου εἰς τὰ ἀπειράριθμα ἡλιακὰ συστήματα τοῦ ἀπείρου Παντός. Ἰδὲς εἰς αὐτὰ ὅλα ἐνωμένα ἕνα μόριον τῆς Μεγαλιότητος τοῦ Θεοῦ, καὶ στοχάσου ἐνταντῶ ὅτι, τὰ χριστιανικὰ ᾠμπαίγνια πιστεύουνε, πῶς τὸν Θεὸν ἐκείνον τότε γνοιάζει τὶ μαγερεύουμε καὶ τὶ τρώμε, διὰ νὰ μᾶς ἀνταμοίψη, ἢ νὰ μᾶς παιδέψη!... Ὅποια ᾠμπαίγνισύγη!...

Τὸ «Δόξα σοι ὦ Θεός» εἰς τὲς δυστυχίες, εἶναι

μία ειρωνία, μία παρωδία τοῦ «Δόξα σοι ὦ Θεός» εἰς τὰς εὐτυχίας. Ὁ Θεός δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὐχαριστεῖται εἰς αὐτήν.

Ἡ ἀγιότητα εἶναι ιδιότητα τῆς ψυχῆς, ὄχι τοῦ σώματος. Τὸ σῶμα, στὸν χωρισμόντου ἀπὸ τὴν ψυχὴν, μένει ξένο καὶ ἀμέτοχο ἀπὸ τὴν ἀγιότητα τῆς ψυχῆς· ὡς ἡ ψυχὴ μένει ξένη καὶ ἀμέτοχη ἀπὸ τὴν σάπιση τοῦ σώματος.

Il Cristianesimo presso di noi è posto fra gli oggetti di lusso. Non ce ne serviamo che per ostentazione, e per farne parata; ma non per l'uso giornaliero nelle nostre relazioni con gli uomini; il ché sarebbe considerato prodigalità e sciatacquo.

Δὲν εἶναι προῖμα τοῦ νὰ κάνη περισσότερην ἀηδίαν, ἀπὸ τὸν ἔλαιον ὁποῦ γίνεται ἀπὸ ἀνθρώπους ὁποῦ δὲν ἠξέρουν νὰ ἐπαινέσουν. Ὁ ἐπιδέξιος ἐπαινεστῆς ἔλαινεῖ, χωρὶς νὰ δείχνῃ ὅτι θέλει νὰ ἐπαινέσῃ.

Προκοπή, Ἀναθροφή. Καθημερινῶς συγχέομεν τὰ δύο τοῦτα, ὡς παρομοίως τείνοντα εἰς τὴν καλητέραφη καὶ τελειοποίησι τοῦ ἀνθρώπου. Διαφέρουν ὁμοῦ οὐσιωδῶς μεταξύτους· ἐπειδή, ἡ μὲν προκοπή σκοπεύει κυρίως τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος· ἡ δὲ ἀναθροφή, κυρίως τὴν μόρφωσιν τῆς ψυχῆς. — Ἡ προκοπή διδάσκεται. Ἡ ἀναθροφή ἐμπνέεται.

Ἡθικὴ, Ἀρετὴ. Ἡθικὴ, δηλεῖ ἦθη· καὶ ἐννοεῖ ἡ-

θη χρηστά. Ἀρετὴ, δηλεῖ ἀρέσκειαν, ὡς ἂν ἀρε-
σ τ ῆ (*). Καὶ ἐννοεῖ ἠθικὴν ἀρέσκειαν. "Ἦθελε ἴπει
κανεὶς τὸ ἀρετὴ ἐπίθετον τοῦ ἠθικῆ, ὡς
ἂν ἐλέγαμε ἠθικὴ ἀρεσ τ ῆ. "Εἴτσι, ἡ ἐπι-
πρόσθετη τούτη ποιότης, ἤθελε δείχνει ὅποια εἶναι
ἡ ἠθικὴ· εὐχάριστη δηλαδή, ἐχτὸς ὅπου συντείνουσα
καὶ ἀρμόζουσα εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου.
"Ὡστε, ἂν θὰ βάλλωμε κάποια διαφορὰ μεταξὺ τῶν
δύο τούτων συνωνύμων, ἡ διαφορὰ θὰ εἶναι ποῦ, τὸ
ἠθικὴ θὰ δηλήῃ ἀπλῶς καλὰ ἦθη· ἐνῶ τὸ ἀρε-
τ ῆ ἤθελε δηλεῖ καὶ τὸ εὐάρεστον τῶν καλῶν ἠθῶν.

Θεολογία. Θρησκεία. Θεολογία εἶναι τὸ σύνολον
τῶν περὶ Θεοῦ ιδεῶνμας. Θρησκεία εἶναι τὸ σύνο-
λον τῶν θελημάτων τοῦ Θεοῦ, ἀποκαλυπτομένων εἰς
ἡμᾶς διὰ τῆς συνειδήσεως. "Ὡστε οὐσιαστικῶς διαφέ-
ροντα μεταξὺ τούτων τὰ δύο τούτα. Καὶ τόσον, ὥστε τὸ
ἓνα ὅποιδήποτε ἀπὸ τὰ δύο νὰ ἴμορηῇ νὰ ὑπάρχη εἰς
ἡμᾶς χωρὶς τὸ ἄλλο. Τὰ συγγέομεν ὅμως εἰς τὴν κρί-
σημας καὶ τὰ κάνουμ' ἓνα, ὑπὸ τὸ ὄνομα θρησκεία.
Εἶναι δὲ ἀξιοπερίεργον ὅτι τὰ ἐβάλαμε ὑπὸ τὸ ὄνο-
μα θρησκεία, ἐνῶ τὸ μέρος τὸ θρησκευτικὸ, τὴ θρη-
σκεία, τὴν ἐβγάλαμε ἀπὸ τῆ μέση, ἐβαστάξαμε τὴ
μόνη Θεολογία, καὶ εἶναι τὴ θεολογία ποῦ λέμε θρη-
σκεία.

Ἡ Θεολογία ἀπαιτεῖ λατρείαν. Ἡ Θρησκεία ἀ-
παιτεῖ ἐχτέλεσην.

Δειλός. Χαμερπής. Ὁ δειλὸς φοβεῖται. Ὁ χαμερ-

(1) Δὲν πιστεύω νὰ εἶναι ἀπὸ τὸ ἀνήρ, ἡ ἄρης. Ἐπὶς θέ-
λει ὁ Κοῦμαρ πργίματα ποῦ δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσι† ἡ ὁμοιό-
τητα μὲ τὸ ὅσον ἐμεῖς ἐννοοῦμε διὰ ἀρετήν. Καὶ μᾶλλον πιστεύω
νὰ ἔχη τὴν ἀρχήντου εἰς τὸ ἀρέω, ἀρέσκω· σάν ὅπου πραγμα-
τικῶς ἡ ἀρετὴ ἀρέσει.

πῆς σέρνεται. — Ὁ δειλὸς θυσιάζει τὴν τιμῆτον, τὴν ὑπόληψήτου, τὴν ἀνθρωπιάτου, σὲ κάθε παραμικρὸ φόβο, μῆπως κινδυνέψῃ ἢ ζωῆτου, ἢ καὶ λιγώτερο. — Ὁ χαμερπῆς θυσιάζει τὴν τιμῆτον, τὴν ὑπόληψήτου, τὴν ἀνθρωπιάτου, εἰς τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ ὠφελῆθῃ κάτι. — Πολὺ συχνὰ ὁ δειλὸς εἶναι προσβλητικός· ἐπειδὴ ἔχει τὴν εὐκολία, στὴν περίστασι, νὰ κλειέται, καὶ νὰ μὴν παρουσιάζεται παρὰ ὅταν ἐπιτύχῃ τὸ συμπάθειο. — Ὁ χαμερπῆς δὲν προσβάλλει ποτέ. Ἡ χαμέρπεια εἶναι ὁ ἀμετάβλητος χαρακτήρα του.

Δειλὸς καὶ χαμερπῆς συναντῶνται καὶ συνταυτίζονται εἰς τὸ εἶδος τῶν θυσιῶντους, καὶ τὸ εὐκαταφρόνητον τοῦ ὑποκειμένουτους.

Ψευδόμεθα λέγοντες ὅτι μᾶς μέλει διὰ τὴ θρησκεία, ἂν δὲν ἀνοίγωμε καλὰ τὰ μάτιαμας καὶ δὲν ἐξετάζωμε τὰ θρησκευτικὰ, ἀλλὰ τὰ παραδέχοιμάσθε ἀναξιστασως, ἀπὸ ἀνθρώπους ὁποῦ ἔχουν ἴσως συμφέρον νὰ μᾶς ἀπατήσουνε, ἢ εἶναι καὶ αὐτοὶ ἀπατημένοι. Ὁ φανατισμὸς τῶν χυδαίων, οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζουν τὸ πρᾶγμα διὰ τὸ ὁποῖο φανατίζονται, εἶναι μόνον ἄξιος γιὰ ψυχοπόνηση.

"Ἄν θέλῃς νὰ ζήσης καλᾶ στὸν Κόσμο, κάμε νὰ σὲ ἀγαπήσουν οἱ ἄνθρωποι· ἀλλὰ μὴν τὸ πασχίσης διὰ τῆς ἀπάτης. Ἡ ἀπάτη εἶναι πρόσκαιρο μέσο, καὶ σφαιερὴ βάση ἀρχίζει μὲ τὸ νὰ ἀπατᾷ τοὺς ἄλλους ὑπὲρ σοῦ, καὶ τελειώνει μὲ τὸ νὰ ἀπατήσῃ ἐσὲ ὑπὲρ τῶν ἄλλων, φανερόνταςσε. Κάμε νὰ σὲ ἀγαπήσουνε διὰ ἀξιαγάπητα προσόντα σου, τὰ ὁποῖα

ἐπιμελήσου νὰ ἀποχήσης. Κάμε τοὺς ἀνθρώπους ν' ἀγαπήσουν εἰς ἐσὲ τὴν ἀρετὴ σου.

"Ἄν δὲν ἠμπορέσης διὰ τοῦ τιμίου, ἀλλ' ἴσως ἀδιαλλάχτου χαρακτήρος σου, νὰ ἐπιτύχης τὴν ἀγάπη τῶν συμπολιτῶν σου, κάμετους, τοῦλάχιστον νὰ σὲ σέβονται, ἀντιπαρατάττοντας εἰς τὰ στραβά τους κάθε εἶδους, χαρακτήρα ἀξιώτιμον, καὶ πάντα ὅμοιον. Ἄλλ' ἂν ὡς καὶ τοῦτο ἤθελε σοῦ ἀρνηθῆ ἡ διαφθορά τους. . . . ὦ, τότε ἔχε θάρρος καὶ τόλμη, καὶ γένε φοβερός εἰς αὐτούς, ἐπειδὴ, στὸ ὕστερο, θὰν τοὺς ὑποχρεώσης νὰ σὲ ἀναγνωρίσουνε Κύριόντους.

Οἱ γέροντες πρέπει γὰ καταλάβωμε ὅτι, ἕως ὅτου τὰ παιδιά μας εἶναι ἀνήλικα, τὰ ἔχουμε στὸ σπῆτι μας. Ἄλλ' ὅταν ἐκεῖνα ἡλικιοθοῦνε, κ' ἐμεῖς γεράσωμε, τότε εἶν' ἐκεῖνα ποῦ μὰς ἔχουνε στὸ σπῆτιτούς.

Τὰ παιδιάμας πάλε πρέπει νὰ καταλάβουνε ὅτι, ἕως ὅτου ἔχουνε τοὺς γέροντας γονεῖςτου, τὸ οἰκογενειακὸ δεμάτι ἔχει τὸ δέματου. . . .

Μία πατρίδα ποῦ στέλγει τὰ παιδιάτης εἰς τὸ μαγκελιὸ τοῦ πολέμου γιὰ ν' ἀποχήση ἔχταση, εἶναι μία μάνα ποῦ τρώει τὰ παιδιάτης γιὰ νὰ παχύνη.

Οἰκονομῶ, δὲν θὰ πῆ ἐξοδεύω ἄλλο, ἀλλὰ ἐξοδεύω καλῶ.

Ἡ δὲ οἰκονομία στιρίζεται εἰς τὴν φιλοπονίαν, καὶ εὐγενίζεται ἀπὸ τὴν ἐλευθεριότητα.

Κάθε ἄλλον ἠμποροῦμε νὰ μὴν πιστέψωμε ὅτι δὲν ἀγαπάει τὰ πλούτη. Ἄλλὰ ὁ φιλάργυρος δίνει ἐν-

ταυτῷ καὶ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι δὲν τὰ ἀγαπᾷ· ἐπειδὴ, καὶ δυνάμενος νὰ ζῆ πλούσια, προτιμᾷ νὰ ζῆ φτωχᾷ.

Ἵπερασπίζοντες ἐνθέρμως καὶ φανατικῶς φίλον μας, ἀφομοιονόμεθα μὲ αὐτόν : καὶ οὐδετερόνουμε ἔτσι, τὴν ἄλλως ἀμερόληφτη ψήφομας.

Ἐνάθρεψε τὴν τὴν οἰκογενείας σου σὲ τρόπον, ὥστε νὰ ἴμορῃ νὰ διενθύνεται καλᾷ, καὶ χωρὶς ἐσέ. Ἐναστημένη τέτοια, ζῆσε ἀνάμεσότης ὡς ἀπλοῦν μέλος τῆς οἰκογενείας, παραιτούμενος ἀπὸ τὰ οἰκογενειαρχικά σου ἀύστηρὰ δικαιώματα. Καί, ἔτοιμος νὰν τὴν Ἵπερασπίσης ἐναντίον ἄλλων, εἴσουν καὶ σὺ ἔνα παιδί περισσότερο σὸ σπῆτι. Μὴ δὲ φοβηθῆς, ἢ διαγωγῆσου τούτη νὰ σὲ στερήσει ἀπὸ τὰ οἰκογενειαρχικά σου δικαιώματα· ἐπειδὴ θέλ' εἶσαι πάντα ἐν καιρῷ νὰν τὰ ἀναλάβῃς σὲ κάθε ἐνδεχόμενη στραβὴ τάση τῆς οἰκογενείας.

Ἐ Ὁρθόδοξη ἐδική μας θεολογία, καθὸ μόνη ἀληθής, πρέπει λοιπὸν ὁ Θεὸς νὰν τὴν ἀπεκάλυψε καὶ ἀκολούθως νὰ γνωρίζεται, εἰς ὅλους τοὺς Κόσμους τοῦ ἀπείρου Παντός. Ἐλλέως, ἤθελε ὑποθέσουμε μεροληψίαν εἰς τὸν Θεὸν διὰ ἐμάς, καὶ ἀδικίαν του διὰ τοὺς ἄλλους Κόσμους.

Ἐπετα λοιπὸν ὅτι, στοὺς ἄλλους Κόσμους ὅλους τοῦ ἀπείρου Παντός, γνωρίζουνε τὴν σύλληψην τῆς Θεοτόκουμας, τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦμας, τὸν βίοντου καὶ θάνατόντου εἰς τὸν Πλανήτηνμας, καὶ τὴν ἀνάστασιν καὶ ἀνάληψήντου εἰς τοὺς Οὐρανοὺς· τὴν συγκρότησιν ἀκολούθως τῆς Τρισυποστάτου Θεότητος, καθὼς ἢ Σύνοδός μας τὴν ἐθέσανε,

καὶ τὴν Κατήχησήμας, καθὼς τὴν ἔκαμε ὁ Πλάτων Μητροπολίτης Μόσχας. Εἰς ἓνα λόγον, τὴν Θεολογίαν μας. "Ἐτσι,

"Ἄν μίαν ἡμέρα ἔβρεθῆ ὁ τρόπος νὰ συγκοινωνοῦν οἱ Κόσμοι ἀνάμεσούτους, ὁ Πλανήτης μας θέλ' εἶναι ἡ Μέγα τοῦ ἀπείρου Παντός ! Καλότυχος ποῦ ζήσει νὰν τὸ ἰδῆ !

Βλέπω δύο εἰδῶν ἀθέους, — 1ον ἐκείνους ὁποῦ κατευθεῖαν ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξὴν τοῦ Θεοῦ, 2ον ἐκείνους ὁποῦ ἐπλάσανε μὲ τὴ φαντασίαιτους ἓνα Θεοῦλη, κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἐδικήντους, τοῦ ἀποδόσανε ὄλεστους τὲς ἀτέλειες, ὄλατους τὰ πάθη, ὄλεστους τὲς ἐπιθυμίες καὶ χρεῖες, τὸν ἐκάμανε ἀδελφοπιτότους, καὶ ζοῦν' εὐχαριστημένοι μ' ἐδαύτονε. — Εἶναι δὲ ἀξιοπερίεργον ὅτι, τὰ δύο τοῦτα εἶδη τῶν παρομοίως ἀθέων, καταφρονοῦνται καὶ φεύγουνται ἀμοιβαίως, ὡς ἂν ἐδιαφέρανε πολὺ μεταξούτους !

Ποῖος ξέρεῖ ! . . . ἴσως καὶ τὰ χτήνη τὰ ἴδια νὰ αισθάνονται τὴν ὑπαρξὴν τῆς Θεότητος· καὶ πιθανὸν ὡς κ' ἐκεῖνα νὰ πλάθουνε τὸν Θεὸν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἐδικήντους· καθένα κατὰ τὸ εἶδοςτου. "Ἐτσι, τὰ χτήνη ἤθελ' εἶναι ἴσα μὲ τοὺς θρήσκους μας, καὶ ἀνώτερα ἀπὸ τοὺς ἀθέουςμας.

Ὁ γλυδὴς, ἐχτιμᾶ κ' ἐκεῖνος τὴν καθαριότητα, καὶ σὲ κάποιες περιστάσεις τὴ θέλει· μὰ τότε τὴν ἐχτιμᾶ καὶ τὴ θέλει ἄν πολυτέλεια, ὄχι ἄν χρεῖα.

Ἐκεῖνος ὁποῦ εὐχαριστήθηκε στὸν Θεοῦλη ποῦ εὔρηκε φτιασμένον εἰς τὴν κοινωνίαν, καὶ ζῆ μ' αὐ-

τόνε ἀδελφικάτα, ἐλπίζοντας εἰς αὐτὸν διὰ τὴν μέλλουσαν σωτηριάντου, ἐπὶ τῷ ὄρφ τῆς ἐχτελέσεως κάποιων θρησκευτικῶν ἐθίμων, ἤ εὐχαριστημένος εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἀσφαλῆς κατὰ τὴν ιδέα του, καὶ εὐτυχῆς. Ἐξεναντίας,

Ἐκεῖνος ὁποῦ ἠμπόρесе νὰ ὑψώσῃ τὸν νοῦν του ἕως εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἐξανάτεσε δειλιασμένος ὑπὸ τὸ μέγεθος τοῦ μεγαλείου τῆς Θεότητος. Ἐπειδὴ τότε τοῦ γένονται ἀμφιβολίες ἢ πεποιθήσεις τοῦ κατὰ τοῦτο ἀθροπάκη, καὶ στερεῖται ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν ἐκείνου.

Ὁ ὕστερος τοῦτος ἔχει τὴν ἰκανοποίησιν τοῦ νὰ ἦναι στὴν ἀλήθεια. Ἄλλ' ἡ ἀλήθεια τούτη εἶναι ξεροὴ καὶ ἄχαρη, καὶ δὲν ἀναπληρεῖ εἰς αὐτὸν, τὸν χαμὸν τῆς εὐτυχίας ἐκείνου.

Ἀγαπητὴ Ἀπάτη ! Γιατί νὰ μὴν ἦσαι καὶ Ἀλήθεια !;

Ποῦ εἶναι ἀσφαλέστερα φυλαμμένα τὰ χρήματα ; σ' ἕνα σπῆτι ὅπου φυλάττονται καλῶ κλειδομένα, ἄλλ' ἂν μείνουν ξεκλείδοτα, εἶναι σὲ κίνδυνον ἢ σ' ἄλλο σπῆτι ὅπου συνήθως μένουν ξεκλείδοτα, καὶ κανεὶς δὲν τὰ ἐγγίζει ;

Ἄλλ' εἶναι καὶ ἄλλη ἀποψη ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀξίζει νὰ θεωρηθοῦν, καὶ νὰ ἐξετασθοῦν, τὰ δύο τούτα διαφορετικὰ συστήματα, — «Ποίας τῶν δύο τούτων οἰκογενειῶν εἶναι ἀξιοτιμώτερος ὁ χαραχτήρας;»

Ἡ Γραμματικὴ πρῶτα, διδάσκει τὴ μάθησιν τῆς χοντροειδοῦς ἐκείνης ὕλης ὅπου κάνει τὴ γλώσσα. Τὸ Συνταχτικὸ ἔπειτα, ἐξετάζει φιλοσοφικώτερα τὴν οὐσίαν καὶ πλοκὴν τῆς γλώσσας. Ἡ Τέχνη τέ-

λος - πάντων τοῦ Δημηγορεῖν καὶ Συγγράφειν, διδάσκει πῶς νὰ μεταχειριζόμεθα τὴ γλῶσσα ἐπιτηδιώτερα.

Κύριος σκοπὸς τοῦ ὁμιλοῦντος ἢ γράφοντος, δὲν πρέπει νὰ ἴηαι τὸ νὰ μὰς κάνη νὰ θαυμάζωμε, τὴν τεχνικὴ δύσκολη πλοκὴ τῶν φράσεώντου· ἀλλὰ τὸ νὰ μὰς κάνη νὰ ἐννοοῦμεν εὐθύς, καὶ μὲ ὄλην τὴν ὅσο δυνατὸν εὐκολίαν τὴν ἔννοιάτου.

Ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀρχῆς ὁποῦ ἐθέσαμε εἶναι ἀποτρόπαιον, ὠθηστικό, καὶ ἀπαράδεχτο, — πρέπει νὰ βάνωμε ὑποψίαν μήπως ἡ ἀρχήμας ἦναι σφαλερή, καὶ νὰ γυρίζωμε 'πίσω νὰν τὴν ἐξετάζωμε.

Ἔτσι, λ. χ., ὅταν θέσωμεν ὡς ἀρχήμας ὅτι ἡ φύση πλάθει τοὺς ἀνθρώπους ὅπως αὐτὴ θέλει· ἄλλους καλοὺς, καὶ ἄλλους κακοὺς· καὶ ὅτι ἀκολουθῶς ἡ φύση εἶναι ὑπεύθνη διὰ τὰ πλάσματάτης, καὶ ὄχι τὰ πλάσματα διὰ τὸν ἑαυτόντους, ἐπειδὴ ἐκεῖνα δὲν ἔπλασαν' τὸν ἑαυτόντους· ἔπεται ὅτι ἡ εὐθύνη καὶ ἡ ἀξιωμαθία ἀνίκουν εἰς τὴν πλάστριν φύσιν· ὄχι στὸ πλάσματις ἀνθρώπων.

Τὸ συμπέρασμα τοῦτο τῆς εὐλογοφανοῦς ἐκεῖνης ἀρχῆς, φέρνει ἀναποφεύκτως 1ον τὴν ἀτιμωρισίαν τῶν κακουργημάτων! — 2ον τὴν ἀμισθίαν τῶν ἐναρέτων πράξεων!

Ἐμπρὸς σὲ τοῦτο τὸ ὕστερο ἐξαγόμενον, ἡ συνείδηση ἀποδοκιμάζει, καὶ γυρίζει 'πίσω νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἀρχήν, ἡ ὁποία ἐγέννησε ἓνα τέτοιο ἀπαράδεχτο. Ἐρευνῶντες δὲ καὶ ἐξετάζοντες εὐρίσκομεν ὅτι.

Δὲν εἶναι ἀκριβῶς εἰπομένο ὅτι ἡ φύση πλάθει τὸν ἀνθρώπον, ἀλλὰ μᾶλλον πρέπει νὰ εἰποθῇ ὅτι ἡ φύση πλάθεται εἰς ἄν-

θ ρ ω π ο ν . Καί, ἐπειδὴ καθένας εἶναι ὑπεύθυνος, ὡς ἀκόμη καὶ ἀξιόμισθος, διὰ τὸ ποιόντου, ἢ κακὴ φύση ἢ ἀναπτυσσομένη εἰς κακὸν ἄνθρωπον, εἶναι ὑπεύθυνα διὰ τὸ κακόντης ποιόν· καὶ ἢ καλὴ φύση ἢ ἀναπτυσσομένη εἰς καλὸν ἄνθρωπον, εἶναι ἀξιόμισθη, διὰ τὸ καλόντης ποιόν.

C' è il saper-fare, ed il non-saper-fare: il primo porta spesso a tutti i beni mondanei un qualunque; il secondo rovina spesso un uomo di merito.

Ὡς καὶ ὅταν ἡ φύση ἤθελε κάμνει τὸν κακοῦργον τοιοῦτον· ὡς καὶ τότε δὲν ἤθελεν εἶν' ἀνεύθυνος διὰ τὰς κακουργίας του : Ἐπειδὴ, κοντὰ στήν κακουργικήντου κλίσην, ἢ φύση τοῦ ἔδασε καὶ λογικῶ, καὶ συνείδηση, καὶ ἐλευθερίαν ἐκλογῆς. Ὡστε ἐν γνώσει του ἐκλέγει τὸ κακὸ εἰς τὸ ὁποῖον εὐχαριστεῖται καὶ ἀκολούθως εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἐν γνώσηντου κακουργικήν ἐκλογήντου.

Περι-πλέον, — Ὁ πλησίοντου ἔχει τὸ φυσικὸ δικαίωμα τῆς διατηρήσεώςτου, καὶ εὐημερίαςτου. Ὡστε, ἀδιάφορο δι' αὐτὸν ἡ πηγὴ τῆς κακουργίας τοῦ κακοῦργου, καὶ δικαιούται νὰ ἀσφαλιστῆ ἐναντίον του, ὡς καὶ μεταχειριζόμενος τῇ βίᾳ.

Ἄλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ φύση κάμνει καὶ ἄνθρώπους τόσον ἐλαττωμένους ὥστε νὰ λείπουν ὀλοτελῶς ἀπὸ συνείδηση καὶ ἀπὸ ἐλευθερίαν ἐκλογῆς, — ὡς καὶ τότε θὰ θεωρήσωμε τοὺς τοιοῦτους ὡς ἀνθρωπόμορφα θηρία, τὰ ὁποῖα δικαιούμεθα νὰ τιμωροῦμε, καὶ νὰ φονεύωμε, πρὸς ὑπεράσπισην τῆς διατηρήσεώσ μας καὶ εὐημερίας μας.

Ἡ ἀναγνωρισμένες ἀνθρώπινες θρησκείαι ὅλες, φέρνουν' εἰς τὸν κόλπον τους κυρίαρχο στοιχεῖο τῆ Θεολογία !

Ἄλλὰ ἡ Θεολογία ποῦ στὴν ἀρχὴν ἐμπῆκε 'σὰ διδάχτρα, διὰ τὰ διδάξῃ τὴν ἡθικὴν ἐν ὀνόματι τῆς Θεότητος, εὐθὺς ἔπειτα ἄρχισε τὰ παραγγόνιζῃ τὸ δίδαγματῆς καὶ τὰ θάνεται αὐτὴ στὴ θέσητον' ἐτελείωσε δὲ πάντοτε μὲ τὸ νὰν τὸ ἐξαλείψῃ ἐξολοκλήρου, παρουσιάζοντας μόνον ὀκηρὴν Θεολογίαν εἰς ἀνοφέλευτη προσκύνῃση τῶν ἀπατημένων ὄχλων.

Ἡ φωνὴ τοῦ λαοῦ, δὲν εἶναι πάντα φωνὴ Κυρίου. Καὶ πολὺ συχνᾶ, ἡ Δημόσια Γνώμη, δὲν διαφέρει ἀπὸ τὰς ἄλλας Δημόσιαις.

L' uguaglianza degli uomini innanzi alla legge, è nua necessità: non uña verità. Ed è tanto falace, quauto l' uguaglianza di uniformi banco-note innanzi al cieco.

Ὁ πνευματικὸς ἀνθρώπος θάνεται μέσα εἰς τὸ ἀνθρώπινον ἀγγεῖον ἀκατέργαστος· μένοντας εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον ἢ ἔγνοια τοῦ νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ τὰ μορφωθῇ, "Ἐτσι, ὁ μὴ - ἀναπτύξας τὸν πνευματικὸν ἐαυτόντου, εἶναι μόνον ἀνθρώπινον ἀγγεῖον, φέρων ἀνθρωπίνην ὕλην πρὸς μόρφωσιν ἀνθρώπου.

Γλῶσσα φτιασμένη ἀπάνου σὲ προϋπάρχουσαν γραμματικὴ, εἶναι γλῶσσα συμφωνητικὴ. Ἐμπορεῖ τὰ χρησιμεύσῃ σ' ἐκείνους ὅπου ἐσυμφωνήσανε καὶ τὴν ἐφτιάσανε, καὶ σ' ἐκείνους τοὺς ἄλλους ὅπου ἐκάμαν'

τὸν κόπο καὶ τὴν ἐμάθανε· ἀλλὰ δὲν θέλει εἶναι πο-
τὲ γλῶσσα Ἕθνους.

Τέτοια συμφωνητικὴ γλῶσσα ἐστάθηκε μὰ φο-
ρὰ στὸ Ληξοῦρι ἢ Γραβαρεΐκη, ἢ ὁποῖα τώρα-πλέον
ἐξέλειπε· καὶ τέτοια εἶν' ἀκόμη σήμερα στὴν Ἑλλά-
δα ἢ Λογιοτατίστικη, ἢ ὁποῖα μὲ τὴ γενεὰ τούτῃ θέ-
λει ἐκλείψει.

Ἡ πείρα τῶν ἄλλων μᾶς χρησιμεύει ἄλλο, ἢ τί-
ποτα. Μόνον ἢ ἐδικήμας μᾶς χρησιμεύει κάπως· ἀλ-
λὰ ὅταν εἰς τὸ σῶμα τοῦ καιροῦ τὴν ἀποχτήσωμε,
μᾶς λείπει τότε ὁ καιρὸς διὰ νὰν τὴ χρησιμοποιήσω-
με!... Καί, μὰ τὴν ἀλήθεια, ἔμποροῦμε κ' ἐμεῖς νὰ
ποῦμε ὅτι, «Ὅτε τὴν πείραν κερδίσωμεν, τότε τῷ
τάφῳ οἰκήσωμεν».

Ἡ Ὀρθοκεῖτες, καθὸ συνιστάμενες εἰς ἀπλήν Θε-
ολογίαν, εἶναι φύσει ἄλογες. Ἄν προσπαθήσης νὰν
τὲς κάμης λογικὴς, κάνεις προξικότημα. Ἐπιχειρί-
ξεσαι τὸν ἀφανισμότους.

Εἰς τὸ δημόσιο καλὸ καθέννας ἔχει συμφέρον κ' ἔ-
ται καθέννας τὸ ἐπιθυμεῖ. Μὰ κάποτε τὸ δημόσιο κα-
λὸ δὲν γίνεται παρὰ μὲ θυσίαν ἐκείνου ποῦ τὸ κάνει·
καὶ τότε καθέννας τραβιέται, καὶ λέει, — «ὡς τὸ κά-
μη ἄλλος».

Φυλάξου ἀπὸ ἐκείνον ὁποῦ περπατεῖ κυτῶντας ὁ-
πίσωτου. Ἐκεῖνος εἶναι μηχανὴ αὐτοκίνητη· καὶ πρό-
πει νὰ φυλάττεσαι ἀπὸ αὐτόν, ὡς ἀπὸ ἀτιμάμαξαν.

Ὁ συγγραφεὺς ὁποῦ συγγράφει, καὶ δὲν δημοσιεύει, εἶναι ὅσων τὸν φιλάργυρο ποῦ μαζώνει, καὶ δὲν ἔξοδαίει. Καὶ οἱ δύο τοῦτοι πεθαίνουνε χωρὶς νὰ χαροῦνε τοὺς κόπους τους.

Οἱ λογιώτατοι, ὑπεραγαπῶντες τὴ γλῶσσα, ὁμοιάζουνε τοὺς φιλάργυρους, ὑπεραγαπῶντας τὸν πλοῦτον. Καὶ οἱ δύο τοῦτοι κάνουνε σκοπότους, ἐκεῖνα ποῦ δὲν ἔπρεπε νὰ ἦναι παρὰ μέσατους. Καὶ οἱ δύο τοῦτοι ἀπατῶνται καί, στὴν ἀπάτητους, ζημιώνουνε τὸν ἑαυτότους καὶ τὸν πλησίόντους.

Οἱ Ἴταλοί, παρεχτὸς τῆς γλώσσας ὁποῦ μεταχειρίζονται στὸ πεζόν, ἔχουνε καὶ τὴ γλῶσσατους τὴν ποιητική. Σ' ἐκεῖνη γράφοντες, μεταχειρίζονται κάποτε τὰ πλουμίδιατης διὰ νὰ δείχνουνε ποίηση, ἐκεῖ ποῦ δὲν εἶναι παρὰ πεζά· ὡς οἱ ζωγράφοι μεταχειρίζονται κάποτε τὰ χρώματα διὰ νὰ δείχνουνε ἀνάγλυφα, ἐκεῖ ποῦ δὲν εἶναι παρὰ ἐπιφάνειες.

Κανεὶς δὲν σὲ κατηγορεῖ νὰ γυρεύης τὸ συμφέρον σου. Ἀλλὰ καθέννας θέλει σὲ κατηγορήσει ἂν, γυρεύοντας τὸ συμφέρονσου, προφασίζεσαι ἀφιλοκέρδιαν καὶ θυσίανσου.

Ἡ διάλεχος τῶν λογιωτάτων, ὁμοιάζει τὴν διάλεχτον ὁποῦ μεταχειρίζουμάσθε θέλοντες νὰ μελετήσωμε αισχροτήτες· τὲς ὁποῖες δὲν μελετοῦμε ποτὲ μὲ τὲς καθαυτότους ὀνομασίες, ἀλλὰ τοῦς ἀλλάζου-

με ὀνόματα, καὶ τὴ σύνταξιν διαστρέφουμε, καὶ τὴ σκοτινιάζουμε μὲ περιφρασεῖς, διὰ νὰ σκεπάζουμε κάπως τὸ ἐννοούμενο.

Τοὺς φίλους τοῦ φίλου μου εἰμ' ἔτοιμος νὰν τοὺς κάμω φίλους μου. Ἄλλ' ὄχι καὶ τοὺς ἐχθροῦστον ἐχθροῦσμον.

Οἱ συντοπίτες μου εἶναι τόσον εὐσπλαγχνοί, ποῦ δὲν εἶναι εὐτυχεῖς ἂν δὲν ἔχον' κάποιους, τοὺς ὁποίους νὰ εὐσπλαγχνίζωνται! Ἦθελε δὲ νομίζονται οἱ εὐτυχέστεροι τῶν ἀνθρώπων, ἂν καθένας τοὺς ἦτανε σὲ θέση νὰ εὐσπλαγχνίζετο ὅλους τοὺς ἄλλους!

Οἱ Ἕλληνες εἶμασθε πάρα πολὺ φίλαρχοί, διὰ νὰ εὐχαριστηθοῦμε ποτὲ εἰς ἄλλο Σύνταγμα παρὰ τὸ δημοκρατικόν ὅπου καθένας μας ἐλπίζει νὰ ἴμορῃ νὰ ἄρξῃ.

Ὅταν ἐρρόψαμε μὴ δυσάρεστην ἀλήθειαν εἰς τὸ κοινόν, καὶ ἡ δυσἀρέσκεια τοῦ κοινοῦ μᾶς ἐφόβισε, ἂν διὰ τοῦτο ἀνακαλέσωμεν ὅτι εἶπαμε, ἢ προφασισθοῦμε ὅτι τάχα δὲν ἐνοήσαμε νὰ ποῦμε τὸ ὅσον ἐδυσἀρέστησε, τὸ οὕτωπῶς ὑποζητούμενο συμπάθειον, εὐκόλῃ μᾶς δίδεται· ἀλλὰ ἡ δυσἀρέσκεια, ἢ μέρος αὐτῆς, μένει πάντα στὴν ψυχὴν τοῦ κοινοῦ, τὸ ὅποιον θὰ μᾶς θεωρῇ ὡς προσβολεῖστον, ἢ τουλάχιστον δυσἀρεστητάστον.

Ἄλλ' ἂν ἐξεναντίας ἀντεξερχόμενοι μὲ θάρρος ἐμμείνωμεν εἰς τὰ εἰπωθέντα μας, ἀποδείχνοντες τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἀφέλειάντης, κυριεύουμε τότε τὴν συ-

νείδησι καὶ τῇ δυσαρέσκεια τοῦ κοινοῦ, καὶ τὸ ὑποχρεόνουμε ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰν τὴ σεβασθῇ τοῦλάχιστον.

Νέοι, μὴ βαρένεσθε τοὺς γερόντους. Οἱ καυμένοι ! ἐγκαταλείποντες τὸν Κόσμο, ἐγκαταλείπονται ἀπὸ τὸν Κόσμο. Εἰς δὲ τὴν ἐγκατάλειψήτους, ἔχτιμοῦν πάρα πολὺν κάθε καλὸν λόγον, κάθε φιλοφροσύνην, ὅπου τοὺς γένετε ἀπὸ τοὺς νεοτέρους, ἤδη κατόχους τοῦ Κόσμου.

Σ υ ν α ξ ἄ ρ ι. Μυθιστόρημα. Ἰδανικὰ διηγήματα καὶ τὰ δύο τοῦτα, διαφέρουν εἰς τὸν χαρακτήρα τῶν διηγήσεώντους.

Τὸ Συναξάρι πλάθει ἔργα θαυμάσια εἰς τὰς ζωὰς τῶν Ἀγίων, καὶ διῆσχυζεται νὰν τὰ δώσῃ διὰ πραγματικά.

Τὸ Μυθιστόρημα πλέκει σκηνές, ἀπὸ τῆς καθημερινούσιες μὲν, ἀλλὰ διασκεδαστικῆς διὰ τὸ ἐνδιαφέροντους, καὶ συχνᾶ διὰ τὸ παράδοξον τῶν συμβάντων καὶ δὲν προτίθεται ὅμως νὰ ἀπατήσῃ, ὡς τὸ Συναξάρι.

Δεισηδαιμονία. Πρόληψη. — Δεισηδαιμονία εἶναι ἄλογος φόβος περὶ τὰ Θεία. Ἡ γυναικούλα ποῦ τάζεται στὴν Παναγία τὰ χρυσαφικάτης ἂν τῆς κάμη καλᾶ τὸ παιδίτης· καὶ φοβεῖται ἔπειτα μὴν ἢ Παναγία τῆς τὸ σκοτώσῃ, ἂν δὲν τῆς πάῃ τὰ ταμμένα χρυσάφια· εἶναι δεισιδαίμων. — Πρόληψη εἶναι ἄλογη πεποιθήσις περὶ τῶν πραγμάτων. Ἡ ἴδια γυναικούλα, ὅταν πιστεύῃ ὅτι ἂν δόσῃ τοῦ παιδιοῦτης τὸ ὄνομα τοῦ πάπουτου, ἐνῶ ὁ πάπουτου ζῆ ἀκόμη,

Ένας ἀπὸ τοὺς δύο θὰ πεθάνῃ μέσα στὸ χρόνιασμα· εἶναι τότε προληπτική.

Μῦθος. Παραμύθι. — Ὁ Μῦθος, μικρὸ διηγηματάκι, ποῦ τελειώνει μὲ ἓνα ἠθικὸ συμπέρασμα, σκοπεύει κυρίως τὴν ἠθικὴν ὠφέλειαν τῶν ἀναγνωστῶν του. — Τὸ Παραμύθι ἄλλο διεξοδικώτερο διήγημα, σκοπεύει κυρίως τὴ διασκέδαση. — Τὸν Μῦθον μεταχειρίζονται ποιηταὶ καὶ πεζοὶ ἠθικολόγοι. — Τὸ Παραμύθι εἶναι ἡ διασκέδαση τῶν ὑπηρετῶν, εἰς τὰ μέρημας. Ἀλλὰ ἤθελ' εἶν' ἐπιθυμητὸν νὰν τὸ ἀναλάβουν καὶ οἱ ἐδικοίμας συγγραφεῖς, καὶ ὑψόνοντες τοῦ ἀπὸ τὴν δουλικήν του κατάστασιν, νὰ διδάξουν διὰ τοῦ μέσου του τὰ μικρὰ παιδάκια, πολλὰ καὶ καλὰ πράγματα. Ὡς ἔκαμε καὶ ὁ Δανὸς "Ανδερσεν.

Ἐγδίκηση. Αὐτοδικία. Δικαιοσύνη.

Ἡ Ἐγδίκηση θὰν ἐστάθηκε ἡ ἀρχαιοτάτη ἐξάσκηση τῆς Δικαιοσύνης, ἐνεργομένη ἀπὸ ἄτομον εἰς ἄτομον. Ἦτον δὲ φυσικῶς νόμιμη, εἰς ἔλλειψιν πολιτικῶν νόμων.

Ἡ Αὐτοδικία, ὡς καὶ σήμερα, πέρνει μὲ τὸ χέρι τῆς ὅσον ἤθελε τῆς δόσει ἡ Ἀρχὴ τῆς κοινωνίας. Εἶναι δὲ φυσικῶς νόμιμη καὶ τούτη, κάθε ποῦ ἡ πολιτικὴ Ἀρχὴ ἀρνεῖται δικαιοσύνην.

Ἡ Δικαιοσύνη, ἡ ἀτομικὴ ἐκείνη ἀρχικὴ ἐξάσκηση τῆς ἐγδικήσεως καὶ αὐτοδικίας, ἀναθεμένη τώρα πλέον εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς κοινωνίας, καὶ ἐνεργομένη ἀπὸ αὐτοὺς εὐσυνειδήτως, ἱκανοποιεῖ τοὺς πολίτας, ἄντιτα τῆς ἀρχικῆς ἐγδικήσεως, καὶ ἀκολουθίνης αὐτοδικίας.

Είμαι φιλόπατρις ἕως ὅτου ἡ πατρίδα μου εἶναι φιλότεκνος, "Ὅταν ἡ πατρίδα μου ζητῇ τὴν καταστροφὴν μου, ὁ πατριωτικὸς δεσμὸς μεταξύ μου καὶ πατρίδος μου λύεται· καὶ ἡ πατρίδα τὸν ἔλυσεν· καὶ σχέσεις ὄθηστικὰς τότε πέρνουν τὸν τόποτον.

Ἄπουκάτου στὸ σύστημα τῆς βεδιασμένης στρατολογίας, ὁ πολίτης ἔχει ἓνα μέρος εἰς τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει τὸν ἀγορασμένο σκλάβον. Καὶ εἶναι τοῦτο ἕταν ὁ Βασιλεὺς ἐμβαίνει διὰ τῶν κλητῶντων μέσα στὸ σπῆτιμας, μᾶς πέρνει τὸ παιδίμας διὰ τῆς βίας, καὶ τὸ στέλνει στὸ μακελιὸ τοῦ πολέμου· ὡς ὁ ιδιοχτήτης ἐμβαίνει καὶ αὐτὸς διὰ τῶν ἀνθρώπωντων στὴν καλύβα τοῦ σκλάβουτου, τοῦ πέρνει διὰ τῆς βίας τὸ παιδίτου κ' ἐκείνου, καὶ τὸ δίνει εἰς ἀγοραστὴν εἰς τὸν ὁποῖον τὸ ἐπούλησε.

Ἄπουκάτου στὸ σύστημα τῆς ὑποχρεωτικῆς βεδιασμένης στρατολογίας, τὰ ἔθνη ζοῦν τὴν ζωὴν τῶν ὀρνιθῶν εἰς τοὺς ὀρνιθῶνας τῶν Κυβερνήσεώντων.

Ὁ φιλάργυρος, μὴν ἠξέροντας νὰ ἐχιμήση τὰ μέσα τῆς ζωῆς, τὰ χρήματα, κατὰ τὴν ἀληθινότητος ἀξίαν, ζῆ πάμπτωχος μεταξύ σωρευμένου πλούτου.

Τὰ εὐεργετήματα ποῦ λαβαίνουμε, παρεχτὸς τῶν χρεῶν, μᾶς δίνουν καὶ δικαιώματα ἀπάνου στὸν εὐεργέτη μας· ἐπειδὴ μᾶς προσκολοῦν εἰς αὐτόν· καὶ

μιὰ φορὰ προσκολλημένοι σ' αὐτόν, φυσικῶ τῷ λόγῳ
μᾶς γεννῶνται ἀπαίτησες.

Καὶ ἡ πεποιθήση γένηται κάποτε ἔργον· καὶ τὸ
ἔργον φθάνει κάποτε νὰ γίνῃ πεποιθήση.

Ὅταν ἡ πεποιθήση γίνῃ ἔργον, χάνει ἀπὸ τὴν
πνευματικώτητάτης καὶ καταβιβάζεται. Ὅταν τὸ
ἔργον γένη πεποιθήση εὐγενίζεται κάπως καὶ ἀνα-
βιβάζεται.

Ἡ δημοσίεψη τῶν ἀτόπων ἔχει βέβαια καὶ τὸ ἐ-
πιζημιόντης, ἐπειδὴ, καὶ ἡ εὐαισθησία τῶν ἠθικῶν
ἀνθρώπων προσβάλλεται, καὶ ἡ δυστροπία τῶν ἀνη-
θικῶν ἐμψυχόνεται ἰσῶς, εἰς τὸ παράδειγμα ἄλλων
ὁμοίωντους. Ἀλλὰ ἔχει καὶ τὴν μεγάλην ὠφέλειαν
ὅτι, ἐκδετόμενες ἔτσι ἢ πληγὴς τῆς κοινωνίας εἰς τὴν
ἀποδοκίμασιν τοῦ κοινοῦ, συστέλλονται καὶ βαθμι-
δῶν ἰατροῦνται.

Θέλεις νὰ ἴλιγοστέψῃς τὰς δυσαρέσκειέςσου καὶ
τὰς πίκρεςσου; — Ὀλιγόστεψε τὰ ξεδόματάσου. Ἐ-
λευθερώσου ἀπὸ τοὺς σκύλουςσου, ἀπὸ τὰς γάτεςσου,
ἀπὸ τὰ καναρίνιασου, ἀπὸ τὰς ὑπηρέτριέςσου, ἀπὸ
τοὺς ὑπηρέταςσου, καὶ κάποτε, καὶ ἀπὸ κάποιους
φίλουςσου.

Εἶναι λυτηρὸ καὶ τυραννικὸ νὰ ὑποχρεονόμεθα νὰ
ὑποφέρωμε, ἐπιβαλλόμενες εἰς ἐμᾶς, τὰς ἐσφαλμέ-
νες πεποιθήσες τῶν φανατικῶν. Τὸ νὰν τοὺς βλέπω-
με παίγνια τῆς ἀπάτηστων, εἶναι ἴλιγη ἀνακούφιση
στὸ πνεῦμαμας.

Είναι ἄνθρωποι ποῦ 'μιλοῦνε φρόνημα, καὶ κά-
νουνε ζουρλᾶ !Καὶ εἶναι ἄλλοι ποῦ 'μιλοῦνε ζουρλᾶ,
καὶ κάνουνε φρόνημα ! 'Αλλά,

'Ἡ ἐπιθυμίες τῆς ψυχῆς μας εἶναι ἀνεξάρτητες ἀ-
πὸ τὸ πνεῦμα μας.

Εἰς τὴν πρώτην εἰρημένη περίστασι, τὸ πνεῦμα
μας εἶναι φρόνημο, καὶ ἡ ἐπιθυμίες τῆς ψυχῆς μας
εἶναι ζουρλές.

Εἰς δεύτερη περίστασι, τὸ πνεῦμα μας εἶναι ζουρ-
λό, ἀλλ' ἐνστιγματικῶς ἡ ψυχῆς μας ἔχει φρόνημες ἐ-
πιθυμίες.

Κάμε νὰ σὲ ἀγαποῦνε καὶ νὰ σὲ σέβονται. "Αν ὄ-
μως δὲν ἠμπορέσης νὰ ἐπιτύχης τόσο· κάμε τοῦλά-
χιστον νὰ σὲ σέβονται καὶ νὰ σὲ φοβῶνται. 'Αλλὰ ἐ-
πίμεινε σὲ τοῦτο· ἐπειδὴ ἡ ψυχικὴ δύναμις σὲ ἀναβη-
βάξει καὶ σὲ τιμᾶ.

*Οποῖος μὲ πάρα-χαιρετᾶ
Καὶ μὲ παρα-χαϊδεύει,
Κάτι ἀπὸ 'μένα θέβαια
Νὰ καρπιστῇ γυρεύει.

'Ἡ Κατρεγαριά εἶναι ἓνα εἶδος ἀρμονίας, κατὰ
τὴν ὁποίαν ἡ κοινωνία ρυθμίζει τὰ βήματάτης.

Μία δυσάρεστη ἀλήθεια, εἶναι καλῆτερη ἀπὸ μίαν
εὐχάριστον κολακείαν.

Καὶ τὰ καλὰ, καὶ τὰ κακά, ἔπερνοῦνε.

Δὲν εἶναι παρὰ οἱ σκύλοι, ποὺ πέρνονν' ἑλαίου
τοὺς κατατρεγμένους.

Ἡ κατάχρηση παύει τὴν κατάχρηση καὶ κόποτε
καὶ τὴ χρήση.

Γιὰ σὲ ἀξίζεις ὅ,τι ξέρεις. Γιὰ μὲ ἀξίζεις ὅ,τι
δείχνεις.

Ὁ μὴ-ἐνάρετος θαυμάζει τὴν ἀρετὴ, ὡς ὁ μὴ-ζω-
γράφος τὴ ζωγραφία.

Τὸ ψεῦδος εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ψεύτη, εἶναι πύργος
χωρὶς θεμέλια.

Ἡ ἀλήθεια εἰς τὴν καρδιὰ μόνον τοῦ φιλαλήθη,
εἶναι θεμέλιο χωρὶς πύργους.

Μία ἀπὸ τὲς ἀπόδειξεις ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἦτον
μονάχιος, εἶναι καὶ τὸ ὅτι δὲν ἦτον ἀνόητος.

Ἡ καρδιὰ χωράει πολλὰς ἀγάπες· μὰ δὲ χωράει
παρὰ ἓναν ἔρωτα.

“Οποιος θέλει, ’βρίσκει καιρό. “Οποιος δὲ θέλει,
’βρίσκει πρόφασιν.

Θέλεις νὰ σκᾶς τὸν ἐχθρόσου ; Γενόσουνε πάντα
καλῆτερος.

“Αν θέλῃς νὰ κάμῃς γλύγορα, μὴ σπουδάξῃς.

’Ο πατέρας εἶναι ἡ σκέπη τῆς οἰκογενείας· ἀλλὰ
ἡ μάνα εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς οἰκογενείας.

’Απ’ ὅσους σὲ γνωρίζουνε, ὁ ’λιγώτερο ποῦ σὲ
γνωρίζει εἶσαι σύ.

’Η ἀποφυγὴ δυστυχίματος, ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐπίτευ-
ξιν εὐτυχίματος.

È bella la vendetta quando è giusta.

’Η ἀγάπη δὲν πηγάζει ἀπὸ σκέψες καὶ ὑπολογι-
σμούς, ἀλλ’ ἀπὸ αἴσθημα.

Βγάνε καλᾶ τὴ σφαλαγγουνιά ! — “Οσο δὲ ’δγά-
νεις καὶ τὸ σφαλάγγι, δὲν κάνεις τίποτα.

“Οποιος σὲ φθονάει, σὲ τιμάει· ἐπειδὴ θὰ ’πῆ ὅτι
σ’ ἐχτιμάει.

Χάνεις κόπο καὶ σαποῦνι
Σαπουνίζοντας γουρῶνι.

Ὅποιος θέλει νὰ γεληέται,
Βρίσκει νὰν τονὲ γελοῦνε.

Le cattive figure senza soffocante necessità, mostrano animo vile, e carattere disprezzabile.

Ὁ φανατικὸς εἶναι ἐπιζήμιος ὑπερασπιστής.

Ἡ διεξοδικότητα στὴν κολακεία εἶναι φοικώδης

Εἶναι τοῦτο; ὁ κόσμος μιὰ σωρία
Ἄπο ἀνοησίες κι' ἀπο κακίες,
Εἶναι μιὰ-ν-ἀνακάτωση γελοία
Ἄπο κατεργαριές κι' ἀπο βλακίες.
Κόσμος ἀπο ἀνθρωπάρια κονζουλά,
Ποῦ ἀξαίνουν καὶ γεράζουνε παιδιά.

Ἡ ἀπάτη εἶναι σύμφωνη μὲ τὸν ἑαυτότης, ὅταν
ἀπατᾷ τὸν ἀπατεῶνα.

Οἱ λέγοντες τὴν λειτουργίαν, εἶναι ἱερεῖς τῶν ἀνθρώπων. Οἱ λέγοντες τὴν ἀλήθειαν εἶναι ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀνυπομονησία χαλάει κάποτε τὲς δουλειές.
Ἄλλὰ καὶ ἡ ἀπάθεια δὲν κάνει δουλειές.

Ναί, — Ὁ πολίτης εἶναι διὰ τὴν πατρίδα· ἀλλὰ
διὰ τὴν ἡμπορῆν ἢ τὴν πατρίδα τὴν ἦναι δι' αὐτόν. Ὁ πολίτης
εἶναι ὁ σκοπὸς· ἡ πατρίδα εἶναι τὸ μέσον.

Ἡ φτώχεια εἶναι μία λάσπη, μέσα στὴν ὁποία κοι-
λιώμενος ὁ ἄνθρωπος ἀσχημίζεται, καὶ χάνει τὴν ἀ-
ξιοπρέπειάν του. Ἄν θὰ βαστάξωμε γιὰ σωστὰ εἰ-
πομένα τὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀξίζει τόσο,
ὅσο ἔχει, ὁ φτωχὸς ἀξίζει λίγο, ἢ καὶ τίπο-
τα!... Τὸ πόρισμα θὰν ἦναι ἴσως ἀδίκον, ἀλλ' εἶ-
ναι ἀληθινόν! Ἔτσι εἶναι!...

Ὁ νόμος δὲν ἔχει τίποτε ὑπεράνθρωπον· ἀκολού-
θως τίποτε λατρεύσιμον. Ὁ νόμος δὲν εἶναι ἄλλο,
παρὰ ἡ δημόσια θέλησις. Δὲν τοῦ χρεωστεῖται ὄθεν
περσσότερος σεβασμὸς ἀπ' ὅτι χρεωστεῖται εἰς τὴν
δημόσιαν θέλησις. Ἔτσι, κάθε νοήμων καὶ τίμιος δι-
καστής, εὐρίσκοντας τὸν νόμον, εἰς τὴν περίστασιν,
ἀναντιρρήτως ἀδίκον, χρεωστεῖ τὸν κἀνὴν τὴν
κλίνην ὑπὲρ τῆς Δικαιοσύνης.

Ἡ τιμὴς ὅπου γέρονται στοὺς γερόντους, εἶναι
ὅσων τὰ θυμιάματα ποῦ βάνονται στοὺς ἀποθαμέ-
νους.

Ὅποιος μοῦ κάμει ἓνα ἀδίκημα, μίαν προσβολὴν

ὅποιαδήποτε, μοῦ δίνει δικαιώματα ἀπάνουτον· δικαιώματα ποῦ ἐγὼ ἔμπορῶ νὰν τὰ διεκδικήσω ὅταν εὐχαριστοῦμαι, ὅταν ἔλθῃ ἡ περίστασις.

Τοῦ ἀνόητου, δὲν εἶναι δουλειάτου νὰ ἀστυεύεται. Καὶ θέλοντας νὰ ἀστυευθῇ, κινδυνεύει κάποτε νὰ κάμῃ ἀστυότητες πολὺ δυσάρεστες· ἀστυεούμενος σὲ πράγματα σοβαρά, καὶ σοβαρῶς δυσαρροστοῦντα τοὺς παρρορισκρομένους.

Non seherzare colle tentazioni.

Μὴν κάμῃς χάρη τοῦ ἀχάριστου, γιὰ νὰ μὴν τὸν κάμῃς ἐχθρόσου. Τὸ χροῆος τῆς εὐγνωμοσύνης τὸν βαρῆνει καὶ τὸν κακρόνει.

Τὰ δημόσια πολιτικά ἐπαγγέλιματο εἶναι κροσι διὰ τοὺς συχναστάτων, καὶ ροῦμι μάλιστα διὰ κάποιους ἀπὸ αὐτοὺς. Οἱ συχνασταὶ μεθοῦνε εἰς αὐτά, καὶ παρραδίνουνε δι' αὐτὰ ψυχὴ καὶ σῶματους.

Ὁ καλὸς καὶ τίμιος ἀνθρωπος δέχεται τὴν εὐεργεσία ἴσᾶ μία χάρη, καὶ ἴσαν ἕνα δάνειον. Ὁ κακὸς ἀνθρωπος δέχεται τὴν εὐεργεσίαν ἀπλῶς μόνον ὡς ὠφέλειάντου.

Δὲν θέλω νὰ λείπω ἀπὸ τὰ χροῆιμου, ἔπειδι δὲν θέλω νὰ ἔχω ἄδικο.

Συνήθως — ὁ ρῆτορας δουλαίει διὰ τὸν ἑαυτόν του. Ὁ συγγραφεὺς δουλεύει διὰ τοὺς ἄλλουζ.

Τὰ Τελονεΐμας εἶναι Κυβερνητικὰ Παντοπω-
 λεία· χωρὶς ὅμως κεφάλαια τῆς Κυβερνήσεως, χω-
 ρὶς εἶδη ἐδικάτους ἢ ὀρισμένα· ἀλλὰ οἰκειοποιοῦν-
 ται τὰ διαβαίνοντα ξένα εἶδη, καὶ τὰ ξαναπουλοῦν
 εἰς τοὺς ἰδιοχτῆταστων, εἰς ὑψηλὴν τιμὴν, καὶ κάπο-
 τε ἀνώτερον τοῦ ὅσου ἐπρωτοστιχίσανε τοῦ ἰδιο-
 χτήτη.

Τὸ Συμφέρον ! Εἶναι ὁ πλέον ἐπιστήθιος φίλος
 μας. Ἐκεῖνος ὁ φίλος εἰς τὸν ὁποῖον τυφλοῖς ὄμασι
 ἐμπιστεύομάσθε· τὸν ὁποῖον ἀφίνομε νὰ μὰς χει-
 ραγογῆ· εἰς τὸν ὁποῖον δὲν θάνομε δόλου ὑποψίαν
 μὴ μὰς προδόσῃ· μὴ μὰς ἀπατήσῃ· μὴ μὰς πλανέ-
 σῃ. . . Εἶναι δὲ ὁ ἰσχυρότερος ἀντίπαλος τῆς συνει-
 δήσεώς μας· ὁ ἐπιτιδιώτερος τυφλωτῆς τῶν ὀματιῶν
 μας· ὁ φλωγερότερος συμπιστῆς τῆς καρδιάσ μας·
 καὶ ὁ μεγαλήτερος πλάνος τοῦ λογικοῦ μας.

Ὅπου βλέπομε τὸ Συμφέρον, ἐκεῖ κλίνει καὶ ἡ
 καρδιά μας· ἐκεῖ τὸ λογικό μας σχεδιάζει· ἐκεῖ τὰ μά-
 τιαμας ἀτενίζουνε. Καὶ ὅταν εἰς αὐτὸ ἀντιτείνῃ ἡ
 συνείδησί μας, τὸ Συμφέρον κάποτε διὰ τῆς βίας
 τὴν ἐσωπαίνει.

Εἶναι ὅμως καὶ συμφέροντα τὰ ὅποια καὶ ἡ συνεί-
 δηση παραδέχεται καὶ ἐπιδιώκει.

Ὅταν ἡ ἀρχὴ ποῦ ἐθέσαμε μὰς φέρνει σὲ ἐξαγό-
 μενο, τὸ ὁποῖον ἡ συνείδησί μας ἀποτροπιάζεται, ἢ,
 βιασμένη ἀπὸ τὴν σκέψη, τὸ παραδέχεται μὲ φρίκην
 τῆς, πρέπει τότε νὰ ὑποφτεύομάσθε μήπως ἡ ἀρχὴ
 ποῦ ἐθέσαμεν εἶναι σφαλερὴ καὶ νὰ γυρίζωμε πίσω
 νὰν τὴν ἐξετάζωμε.

Ὁ μὴ-εἰλικρινὴς, προφυλάτεται νὰ μὴν ἐννοηθῇ ἢ

άνειλικρινειάτου, καὶ ζημιώνεται δυπλασίως· ἐπειδὴ, καὶ ἡ άνειλικρινειάτου έννοεῖται καὶ ἡ προφύλαξι του.

Μ' εὐχαριστεῖ πολὺ ἡ καλὴ ὑπόληψη τῶν ανθρώπων, ὅταν νομίζω νὰν τὴν ἀξίζω. Μὲ ἔντροπιάζει ὅταν νομίζω νὰ μὴν τὴν ἀξίζω. Ἐχω ὑπομονὴν ὅταν δὲν ἀναγνωρίζουν τὴν ἀξίαν μου· καὶ χάνω τὴν ὑπομονήν, ὅταν μὲ κατατρέχουν διὰ τὴν ἀξίαν μου.

Εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν ὁποῦ δὲν μοῦ ἔδωσε καμμίαν ἀπὸ τὰς τρεῖς φρικωδέστερες μανίαις,

Τὴ μανία τῆς ἐξουσίας, ἡ ὁποία ξεκάνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ ἄνθρωπον, καὶ τὸν κάνει διάλογο,

Τὴ μανία τῆς μέθης, ἡ ὁποία ξεκάνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ ἄνθρωπον, καὶ τὸν κάνει γουρουῖνι.

Τὴ μανία τοῦ χαρισταιγνίου, ἡ ὁποία ξεκάνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ εὐτυχῆ, τὸν κάνει δυστυχῆ, καὶ τότε στιγματίζει μὲ τὰς κατάρεις τῆς φτωχεμένης γυναικόστου καὶ τῶν διακονούντων τέκνωντου.

Εἶναι δύο εἰδῶν φιλόξενοι· ὡς καὶ δύο εἰδῶν οἱ φιλοξενούμενοι.

Εἶναι φιλόξενοι οἱ ὁποῖοι δὲν φιλοξενοῦν παρὰ ὅταν ἠμποροῦν νὰ παρέχουν εἰς τὸν ξένοντους σχετικῶς λαμπρὴν φιλοξενίαν. — Καὶ εἶναι καὶ φιλόξενοι οἱ ὁποῖοι εὐχαρίστως φιλοξενοῦν, ὡς καὶ ὅταν δὲν ἔχουν νὰ προσφέρουν εἰς τὸν ξένοντους παρὰ μόνον τὸ εὐτελὲς καθημερούσιόντους.

Εἶναι δὲ καὶ φιλοξενούμενοι παρομοίως δύο εἰδῶν ἀντικριζόντων εἰς τὰ ρηθέντα δύο εἶδη τῶν φιλοξενούντων.

Εἶν' ἐκεῖνοι ποῦ ἀπαξιούν μίαν συνήθη περιποίη-
σιν· καὶ εἶναι κ' ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι τὴν ἐχτιμοῦν, θεω-
ροῦντες τὴν ὡς πλεον ἐγκάρδιον.

Μὴ δὲ εἰπῆ κανεῖς ποῖα ἀπὸ τῆς δύο εἶναι ἢ καλὴ-
τερη. Καὶ ἢ δύο εἶναι παρομοίως καλές. Ἡ δὲ καλὴ-
τερη διὰ τὸν καθέναν, εἶν' ἐκεῖνη ποῦ καλῆτερα τοῦ
ἀρέσει.

Ἐγὼ δὲν πιστεύω τὸ σύστημα τοῦ Λάρουην. Πι-
στεύω ὅμως ὅτι ἐκεῖνοι ποῦ τὸ πιστεύουνε, θὰν αἰ-
σθάνονται μέσατους δίκχη τέτοια, διὰ τὰ ὅποια νὰν
τὸ πιστεύουνε.

Πιστεύω ἀκόμη, καὶ τοῦτο ἐκ πείρας μου, ὅτι ἓνας
ἄνθρωπος μὲ πνεῦμα, καὶ μὲ ἰκανότητα εἰς τὸ νὰ μι-
λῇ καὶ νὰ γράφῃ ἐπιδεξίως, τοῦ εἶναι εὐκόλο νὰ μὰς
κάνῃ νὰ πιστεύωμε ὅ,τι θέλει.

Ὅταν μάλιστα συντρέχουν εἰς βοήθειάντου κά-
ποιες διαθέσεις τῆς ψυχῆς μας. Ἔτσι,

Διὰ τὴν πειστικότητα τοῦ συστήματος τοῦ Κου
Λάρουην, ἢ ἐνδεχόμενη ἀπαισιοδοξία τῶν ἀναγνω-
στῶν καὶ ἀκροατῶν του, ἢ ἀθεΐα, ἢ ἀπογοήτεψη τῆς
ὑπάρξεως, ἢ ἀπελπισία, καὶ ἄλλα ὅμοια, εἶναι προ-
ετοιμαστικά ἀρμολιῶτατα διὰ τὴν παραδοχὴν ἐνὸς
τέτοιου συστήματος.

Ἡ παλιαθροπιὰ σὴν Κεφαλονιά ἐκατάντησε τό-
ση, καὶ τέτοια, ποῦ ἂν ὡς καὶ στὸν ἐπίλοιπον κόσμον
ἦναι ἔτσι, ὁ Θεὸς ἔκανε καλὰ νὰ κάμῃ καὶ δεῦτερον
οἰκουμενικὸν κατακλυσμόν, διὰ νὰ βάλλῃ στὸν κόσμον
του ἄλλην ἀξιοπρεπέστερην πλάση.

Εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν ὅτι δὲν μὲ ἔκαμε παλιαθρο-

πο, ἀλλὰ τὸν μέφομαι ὅτι μὲ ἔβαλε νὰ ζῶ ἀνάμεσα σὲ παλιαθρώπους.

Ὅταν ἡ κοινωνία τρέχει τὸν κατήφορο τῆς διαφθορᾶς, μὴ διηγείσαι κακοήθη συμβάντα, μήτε κατηγορώντας· ἐπειδὴ τότε κανεὶς δὲν ψηφᾷ τὴν κατηγορίανσου, ἀλλὰ καθέννας ἐμψυχώνεται βλέποντας ὅτι ἔχει συντρόφους.

Ἡ δικαιοσύνη εἶναι τὸ μηδὲν εἰς τὸ ἠθικόμετρον. Διὰ νὰ ἠθικοποιηθῇ ὄθεν ἡ κοινωνία, πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ τεθῇ τὸ μηδὲν τοῦτο, νὰ κανονισθοῦν διηλαδῆ τὰ Δικαστήρια σὲ τρόπον ὥστε σχολόστους νὰ ἦναι ἡ διανομὴ τῆς δικαιοσύνης. Μὲ τοῦτον τὸν τρόπον τίθεται τὸ μηδὲν εἰς τὸ ἠθικόμετρον τῆς ἠθικοποιηθησομένης κοινωνίας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μηδενὸς ὁ ἠθικολόγος ἠμπορεῖ νὰ ὑψώσῃ βαθμούς· ὡς βοήθειαν εἰς τὸν πλησίον, εὐεργεσίαν, αὐταπάρησιν, κλ.

Ἡ Ὑποκρισία εἶναι προσωπίδα, τὴν ὁποίαν ὁ ὑποκριτὴς θάνει στὸ πρόσωπότου, καὶ παρουσιάζεται διαφορετικὸς ἀπ' ὅ,τι πραγματικῶς εἶναι.

Ἔως ὅτου οἱ προσωπιδοφόροι τοῦτοι εἶναι σχετικῶς ὀλίγοι, μένουں ἀπαρατήρητοι καὶ ἐλεύθεροι στὴν ἐξάσκησην τοῦ ἔργουτους, καὶ εὐδοκίμοῦν. Ἄλλ' ὅταν ὁ ἀριθμόςτους πληθύνῃ, ἡ κοινωνία τότε ἀνανογεται· καὶ οἱ ἴδιοι προσωπιδοφόροι μαθαίνουνε νὰ γνωρίζονται ἀνάμεσότους. Ὁ καθέναστους τότε ἠμιλῶντας μὲ τοὺς ὁμοιούστου, λέει μέσα του— σὲ γνωρίζω, μάσκα ρα· εἶσαι μα— σκα ρ ᾶς ! . . .

